

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst 2 D, do 100 vrst 2 D 50 p, večji inserati
petih vrst 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravištvu „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knafljeva
ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.
Dopise sprejema le podpisano in zadoštno frankovano.
Rokopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4-6 str. po D. 1-50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4-6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvu
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 240—	Din 240—	Din 360—
6	120—	120—	180—
3	60—	60—	90—
1	20—	20—	30—

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

V boj proti klerikalizmu!

Včeraj smo opozorili našo javnost na fenomenalno naglico, s katero menja klerikalni politični kameleon svojo barvo. Ne bili bi tega storili, da ni »Slovenec« te dni na najnesramnejši način blatil in skrunil narodnih svetin in da ni izzival tistega čuta, ki mora biti človeku najsvetejši. V pojasnilo naj navedemo še nekaj odstavkov, ki prav drastično potrjujejo naše stališče, da je klerikalizem politična opora cerkvenega kapitalizma in najnevarnejša reakcija, ki hoče zaslužiti človeškega duha, da bi mogel brezobzirno vladati tudi nad njegovim telesom. Menda ni treba omeniti, da se komunisti na svoji poti h končnemu cilju — svetovni socialni revoluciji — prav nič ne spremenjajo. V tem oziru se bistveno razlikujejo od klerikalcev, ki menjajo svojo barvo vedno, kadar to zahtevajo partizanski strankarski interesi. Za slovenske komuniste, ki tega imena niti ne zaslužijo, seveda pravilo o značajnosti ne velja, vendar pa jih lahko prištevamo med ostale prekucuhe, ker sami tako hočejo. In evo, kaj je pisal »Slovenec« po krvavih dogodkih na Zaloški cesti o svojih sedanjih zaveznikih:

»Iz verodostojnih uradnih krogov se javlja, da so hoteli komunisti iz nemške Avstrije vdreti na demarkacijski črti pri Lučanah v Jugoslavijo. Ob meji so se že zbirali te dni, da bi v prvem ugodnem trenutku vdrl čez mejo in prišli mariborskim nemščinarjem in komunistom na pomoč. Očitno je, da so nameštali vodilni krogi komunistov povzročiti v Jugoslaviji prevrat s pomočjo nemških in mažarskih komunistov. Proti tem prekucuhom se morajo združiti vse sile Jugoslavije, da zatirajo v kali vsako protidržavno gibanje.«

»Slovenec«, ex ore tuo te iudico! Vendar ne bo nihče trdil, da klerikalci niso z dušo in telesom med prekucuhi, odkar jim je odklenalo na najvišjih upravnih mestih. V Sloveniji so intimni prijatelji komunistov, na Hrvaškem se družijo z radičevci, čijih voditelji je odpotoval te dni v Moskvo po navodila, kako bi mogel čimprej uničiti enotno Jugoslavijo, v inozemstvu kokerirajo z vsemi sovražniki naše svobode. Svojo moralno moč in oporo v tem zločinskem delu pa črpajo deloma iz vpliva katolicizma na ljudske mase, deloma pa iz nevednosti širših plasti našega naroda. Kako je tedaj mogoče, da se klerikalizem še čudi, če kliče ogrožena domovina v boj proti tem prekucuhom vse sile Jugoslavije, da zatirajo v kali vsako protidržavno gibanje?

V sredo je pisal »Slovenec« o veli-

častnem pogrebu v Trbovljah, zadnje pot treh apostolov jugoslovenske misli pa je imenoval »umetno organizirani pomp«. O pogrebu žrtv na Zaloški cesti ni črnil niti besedice. Pokopali so jih skrivaj, delavstvo jim ni smelo izkazati zadnje časti, ni se smelo dostojno posloviti od svojih stanovskih tovarišev, zakaj v Sloveniji je vladal klerikalce dr. Brejc, vladala je tista stranka, ki danes zasmehuje narodne svetinje in poveličuje idejne brate tistih prekucuhov, ki jih je pred leti velela pokopati kakor pse. Pač pa je »Slovenec« posvetil tem žrtvam klerikalne dvočlenosti nekrolog, iz katerega posnemamo samo nekaj odstavkov, da se javnost prepriča, kako različni so klerikalni nekrologi.

V članku »V spomin!« piše »Slovenec« z dne 6. maja 1920 tako-le: Deset dni je preteklo, odkar je na široko zasnovani puč komunistov dosegel svoj višek. Po celi Jugoslaviji, od Maribora pa do Makedonije, so bila raztresena ognjišča prevrata, povsod so bili na delu, bodisi fanatični idealisti, ki so hoteli svojim blodnim sanjam žrtvovati našo državo, ali pa — in to v večjem številu — prevečani pustolovci, ki so splavali na površje in iz ozadja vodili prevratno gibanje. Ker vidijo komunisti v naši državi kapitalistično ustanovo, smatrajo torej za svojo dolžnost, da pospešijo z vsemi mogočimi sredstvi njen razpad. Dobro. Ljudstvo pa, ki je to državo zgradilo, bo z vsemi postavnimi sredstvi branilo državo pred nasokom komunistov. S tem bo branilo tudi svobodo svojega prepričanja pred terorjem nasilnežev in svoje gospodarstvo pred razpadom. Glede komunistov je stališče vseh jasno: Ne gre za boj proti delavstvu, borimo se proti poizkusu uničiti Jugoslavijo, razdrobiti vse gospodarstvo in potisniti ljudstvo v bedo. (Orjuna, kje si, da podpisše to trditve?) Komunisti so varali svoje pristaše in drugo delavstvo, socialni demokratje so šli za njimi. (Danes korakajo na čelu te čedne družbe klerikalci!) Na dvanajstih krepkih prsih leži plast zemlje, trava, klijne nad njimi in močne roke so vsahnile na veke. Toda njih kri se bo strčila v krvav pečat, v večno sramotno znamenje za slovensko socialno demokracijo. (Župan g. Perič, ali vas ni sram, da imate zaveznike, ki tako sodijo o socialni demokraciji?) — Nekrolog, ki dela klerikalizmu menda tudi v očeh delavstva veliko čast.

Pa bodi dovolj citatov iz ogabne cumje, ki si drzne nositi pošteno ime »Slovenec«. Padle so žrtve na Zaloški

cesti, sledile so jim žrtve bratomornega čina v Trbovljah. Žal je nam krvi v obeh slušajih, toda življenje je neizprosna šola, ki kuje značaje in bistri politična naziranja. V to šolo je moralo tudi slovensko ljudstvo, ki je postalo po ujedinenju z brati Srbi in Hrvati odločujoč faktor v državi. Po čudnih poteh je prišlo to slovensko ljudstvo v oblast stranke, ki nosi na svojem čelu sramoten pečat zahrbtnosti in laži. Ta stranka se prodaja vsaki vladi, ki bi ji dovolila sedeti na krmilu in politiki nesamitne žepi svojih voditeljev. Prodajala se je Habsburžanom, klečeplazila je pred jugoslovensko vladjo, dokler ni dobila zasluzene brce in ostala na cedilu. Zdaj je v želji po maščevanju napovedala jugoslovenski misli boj na življenje in smrt. Zvezala se je s komunisti, o katerih je pred leti sama trdila, da so največji sovražniki naše države, ponujala je roko Radiću, o katerem ve ves svet, da mrzi Jugoslavijo in da si želi samo njenega pogina. Leže med delavstvo in kmetstvo ljudstvo, kjer oznanja socialno pravičnost in operira s socialističnimi gesli, rovari noč in dan, hujska in blati vse, kar je jugoslovenskemu srcu sveto, pri tem podlem delu pa ima samo en cilj — popolno oblast nad Slovenijo, ki bi jo prodala prvo zahtevo rimovcev našim sovražnikom.

Zdaj je jasno, kot še nikoli, da bje dvanajsta ura, Slovenski narod se mora razdeliti samo v dva politična tabora. Kdor je proti državi, proti svobodi in bratskemu sodelovanju s Srbi in Hrvati, naj se pridruži klerikalizmu in sprejme na čelo sramoten žig izdajalca jugoslovenske ideje; kdor pa priznava, da Slovenci lahko ohranimo svoj jezik, svojo kulturo in svojo politično neodvisnost samo v okviru enotne Jugoslavije, da smo brez skupne državne tvorbe izročeni na milost in nemilost grabežljivih sosedov, naj se oklene tiste misli, ki jo nosi na prav te dni okrvavljenih praporih organizacija jugoslovenskih nacionalistov. Klerikalizmu je treba napovedati brezobziren boj. Ta boj je svet in pravičen, ker ga narekuje spomin stotisočev padlih za našo svobodo. V tem boju zmaga jugoslovenski nacionalizem, ker je nadaljevanje tistega velikega dela, ki so ga začele neštete žrtve za naše nacionalno vstajenje.

OLIMPIJADA.

— Pariz, 5. junija. (Izv.) Danes je bila tekma med Švico in Švedsko. V prvi polovici je bil rezultat 1 : 1. V drugi polovici ob 32 minutah so Švici dosegli en gol in so postali končno zmagovalci. Rezultat je bil 2 : 1. Švica prihaja v končno tekmo.

Politična situacija.

Rekonstrukcija vlade. — Ljuba Davidović se zavzema za komuniste. — Davidović napada nacionaliste.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) V političnem življenju je sedaj nastopil relativen mir. Radi včerajšnjega praznika, kakor je bilo že javljeno, ni bilo nikakih važnih političnih dogodkov. Niti vlada niti opozicijski blok nista včeraj ukrenila kakih odločilnih akcij. V predsedstvu vlade je ministrski predsednik Nikola Pašić včeraj dopoldne razgovarjal z posamnimi ministri o rekonstrukciji svojega kabineta. Ta rekonstrukcija se ima po informacijah vašega dopisnika izvršiti v najkrajšem času. Oseba želja nekaterih ministrov je, da prepuste svoje mesto mlajšim močim. Ministrski predsednik je z velikim zanimanjem sledil poročilom iz Slovenije o položaju in o rezultatih preiskave v Trbovljah. Poročilo je poslal drž. podtajnik Večeslav Wilder.

Opozicijski blok je začel pravo kampanjo proti nacionalistom. Žalostni trboveljski dogodki so predmet strastni politični kampanji, katero je inšceniral opozicijski blok. Iz Beograda in Ljubljane izhajajo gotove intrige tudi proti državnemu podtajniku Večeslavu Wilderju. Beogradski Presburo danes odločno demantira poročilo ljubljanskega »Narodnega dnevnika« v istem smislu, kakor je »Slovenski Narod« to včeraj objavil. Opozicijski blok pa je začel vedno bolj odkrito in strastno napadati jugoslovenske nacionaliste, dolžeč jih, da so oni sami za krivili krvave spopade in da so oni odgovorni za žrtve. Trboveljski dogodki so dobili izrazito političen značaj. Zanimivo in značilno je konstatirati, da se postavlja na stran komunistov celo Ljuba Davidović, ki je še na svojem zadnjem shodu v ponedeljek naglašal, da je glavna princip njegove stranke ohranitev državnega in narodnega edinstva.

Državljanska vojna v Albaniji.

Kritičen položaj. — Uporniki zahtevajo razcepljenost Albanije. — Srditi boji po vsej državi. — Stališče sosednih držav.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Srditi državljanski boji v Albaniji ne dajejo še popolnoma jasne slike razvoja. Včeraj so prispela poročila, da sta Tirana glavno mesto in Berat v rokah upornih nacionalistov, vendar te vesti še niso potrjene, ker so telefonske in brozovne zveze med Albanijo in našo državo zelo otežkočene in mestoma pretrgane, iz česar sklepajo, da so uporniki gospodar situacije v severni

Svojnimi intrigami je uspešno dr. Korošcu, da je prepričal Ljubo Davidovića, da so bili v Trbovljah napadeni komunisti in ga je pregovoril za skupno politično akcijo. Ljuba Davidović namerava sedaj v svoji slepi strasti proti nacionalistom skupno z dr. Korošcem predložiti kralju posebno spomenico, v kateri pripisuje krvave dogodke v Trbovljah sedanjemu režimu, da ta režim ne ustvarja prave svobode državljanom, da preliva kri in povzroča krvave boje po državi. Spomenica bo dalje navajala baie dejstva, kako so bili komunisti prvi napadeni in da izvirava ves napad na inicijativno gotovih ljudi, ki hočejo okrepiti sedanji režim. Ljuba Davidović je v svoji strasti šel tako daleč, da je začel napadati ne samo jugoslovenske nacionaliste, marveč celo vse napredne elemente v državi. Kakšen odmev bo izzvalo to postopanje demokrate Ljube Davidovića v srbski in prečasniki javnosti, je lahko pričakovati. Ljuba Davidović izgublja povsod tla in največje zanimanje vlada sedaj za nedeljni shod Svetozarja Pribečevića, ki je napovedan za 10. uro dopoldne v beogradski »Kazini«. Ta shod ne bo samo manifestacija samostojnih demokratov, marveč vseh enako čutečih nacionalistov.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Današnja »Pravda« zelo ljuto napada jugoslovenske nacionaliste, očitajoč jim, da so oni v Trbovljah prvi začeli streljati in da je bil ta napad posebej organiziran. Umevno je, zakaj so začeli Davidovičevi demokrati napadati nacionaliste, ker oni so svoječasno odklonili, da bi delali v Beogradu stafaža Davidovičevi, nacionalnim interesom škodljivi politiki.

Albaniji in da so dosegli velike uspehe. Uporni nacionalisti niso prijatelji naših držav. Snoči je bilo prejeto iz Pariza poročilo agencije »Havas«, da so uporniki zavzeli Berat in da so ob tej priliki ubili ministrskega predsednika sedanje vlade.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Vlada je pooblastila zunanjega ministra dr. Ninčiča, da prične v svrhu izmenjave misli razgovore z vlado kraljevine Ita-

K. Makuszynski:

Zgodba o darilcu.

Bilo je nekje na neciviliziranem vzhodu. Morda na Kitajskem, mogoče v kaki indijski državi, ali tudi v Perziji, ali v carstvu kalifa! Gotovo pa ni bilo pri nas v civilizirani Evropi. Kajti se pri nas take stvari ne dogajajo.

In bom sedaj pripovedoval.
Ubog ribič je šel k reki, da bi ribe lovil. In mu je bila sreča jako mila, kajti je naložil več kot obilno in vrhutega vlovil v mreže še velikanskega sulca.

»Za tega spaka,« je dejal ribič svoji ženi, »dobim mnogo denarja, kajti je sulec take velikosti jako redka stvar.«
»Veš kaj, ljubi mož,« je rekla žena, »tega sulca neseva v grad. Gospod grof tam gori nam dolguje toliko in toliko mesecev precej visoke vsote. To ribo mu podariva in ga poprosiva, naj nikar ne pozabi plačila. Vsi opominji so bili zaman, gospod grof te je dal celo vreči skozi vrata in dejal, da je nesramno ga opominjati. Če takle preprost trgovec ni v stanu dobavljati za visoko plemstvo, pa naj to opusti. Kajti plemstvo

rabi denar za druge stvari in mora pohajati jahalne tekme, povabljati goste, podpirati svoje metrese in zidati cerkve. Mislim, če podariva to ribo gospodu grofu, ga bo to ganiilo in dobila bova od njega stari dolg.«

»Pametna si ženska!« je zaklical ribič, vzel sulca in ga nesel na grad. Gospod grof je občutil neskončno veselje nad to »pozornostjo«, in tudi gospa grofica, ki si je pazno ogledala žival skozi lornjon.

Grof je potrkal ribiča po rami in dejal: »Ti si poštenjak! Čim pri naslednji dirki kaj zadenem in mine žetev, te izplačam, kajti ti resnično zaslužiš!«

In šel je ribič vesel domov in se ga je od veselja, da bo dobil od grofa svoj denar, pošteno nasekal in nabral.

Grof pa zgoraj v gradu se je dolgo posvetoval sam s seboj, kako bi dal pripraviti ribo. Grofica pa je dejala: »Ribe ne bomo pojedli. Ti veš, moj dragi soprog, da imava sina, ki je že tretjič padel pri izpitu. Naš domači zdravnik pravi, da je degeneriran in malo bebast. In nama ne preostaja druga, kakor da mu preskrbiva državno službo. Sulca pošljeva torej deželnemu

podvezirju, da bo protežiral najinega sina!«

Rečeno, storjeno! Grof je dal vpriči in peljal sulca lastnoročno deželnemu podvezirju.

»Visoki gospod,« je dejal grof, »vam, da rad ješ ribe, in tudi veš, da imam sina. Poglej sem, tega krasnega sulca. Spomnil sem se te, ko mi ga je prinesel daniel ribič, ki mi dolguje denar, v grad s prošnjo, da naj imam še nekaj časa potrpljenje z njim. Prinašam ti tega sulca v znak, da jaz tebe nikdar ne pozabljam, pa tudi ti ne pozabi našega sina!«

In je bil deželni podvezir tako ginen, da je le težko govoril. In je objel grofa, ga nazval svojega prijatelja in mu dejal, da naj bo glede bodočnosti sina popolnoma miren, kajti mu bo že on v naslednjih dneh poskrbel službo!

In sta oba molčala.

In je imel deželni podvezir že odraščeno hčer. Ker ji ni mogel dati nobene dote, ni bilo snubecev zanjo. In je mislil torej, da bi tudi dekletu preskrbel državno službo, in sicer v haremu vsemočnega velikega vezirja. Pa ni bilo tako lahko spraviti dekleta tja

notri, kajti je imel veliki vezir zelo fin čut.

In se je tako napolnil deželni podvezir z orjaškim sulcem in velikemu vezirju, se sedemkrat priklonil in dejal: »Vsemogočni! Ta sulec je tako krasen, da spada samo na tvojo mizo, prinašam ti ga torej v dar. Naj počiva tvoje oko tudi na postavi moje hčere z istim velikim dopadanjem, kot na tej ribi!«

Veliki vezir se je smejal in vskliknil: »Če hočeš, mi pripelji na ogled tudi svojo hčerko, potem bom pa videl, če se da kaj napraviti z njo!«

Dva dni kasneje je bila hčerka deželnega podvezirja nastavljena v haremu velikega vezirja in je visoki gospod dal sporočiti nižjemu gospodu veselo vest, da je s službenimi posli deklice jako zadovoljen.

In se je odpeljal veliki vezir s sulcem h kralju. Kajti je veliki vezir malo preveč posegal v državno blagajno v svoj dobrobit, in če je hotel kralj denarja, ga ni bilo.

In je veliki vezir vedel, da ima kralj namen imenovati kontrolno komisijo za blagajne. In je zato prinesel kralju sulca in je skušal na ta način posta-

viti svoje finančno gospodarstvo v najugodnejše odnose.

In je kralj, ves zavzet ob pogledu na orjaškega sulca, odpustil velikega vezirja z dobrohotnostjo in mu obljubil, da opusti kontrolo.

Pa je bila smola taka, da ni ostal sulec vsled svojega potovanja popolnoma svež. Ko je prišel na kraljevo mizo, je razširil neznanski, neusmiljen smrad. In je postal jezen gospod kralj, da so se drznili podariti mu smrdečo ribo, in je imenoval kontrolno komisijo.

In je postal jezen veliki vezir, da mu je poslal deželni podvezir smrdečo ribo in je zapodil njegovo hčer iz harema.

In je bil tudi deželni podvezir jezen in je spet odpustil grofovega sina, kajti je bil še za državno službo preneumen, in tudi grof, takisto razjarjen, da mu je ribič prinesel smrdečo ribo, ni plačal svojega dolga.

In je bilo končno vse zopet tako kot je bilo prej, le da nista bili riba in hčerka deželnega podvezirja nič več tako sveži kot ob pričetku povesti.

Ne o dogodkih v Albaniji in to na podlagi v Rimu sklenjenega prijateljskega pakta.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) V diplomatskih krogih računajo, da pride vsled državljanske vojne v Albaniji do popolnega državnega preokreta in da bodo zmagovali revolucionarni elementi, ki niso naklonjeni politiki naše države. Situacijo smatrajo za analogni, kakor je bila v Bolgariji dne 9. junija 1923. Bajram Cur in njegovi prijatelji so odločni nasprotniki naše države. Na drugi strani pa so Ahmed Zogua in tovariši odkriti naši prijatelji. Če zmagovali revolucionarni nacionalisti, potem bo to izzvalo globok odmev v naši kraljevini. Opozicijski tisk izrablja dogodke v Albaniji v svoje politične svrhe ter zahteva na podlagi analognosti z Bolgarsko intervencijo naše kraljevine v Albaniji, češ da ne bo imel koristi od tega naš konkurent.

— Pariz, 5. junija. (Izv.) Zadnje vesti o položaju v Albaniji potrjujejo, da so uporniki na severu povsod dosegli uspehe in da korakajo proti Tirani. Ogrožajo Lješ. Povsod se vrše srđiti boj. Vlada je poslala proti severu ojačenje. Na jugu se tudi vrše srđiti boj v okolici Berata.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Za vojne dogodke v Albaniji se zanimajo vsi politični krogi. Smatrajo, da so bili ti dogodki povzročeni pod tujim vplivom. Vlada je dosedaj popolnoma nevtralna. Ukrepla je samo zadostne varnostne odredbe napram albanski meji, da zavaruje prebivalstvo pred eventualnimi vpadi albanskih čet, ki bi morale kot premagane zapustiti albansko ozemlje. Zunanji minister Ninčič je moral odložiti svoje potovanje na Bled, ker je njegova prisotnost v Beogradu nujno potrebna.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Uporni nacionalisti obkrožajo od vseh strani Tirano. Obroč vladnih čet, ki branijo Tirano, se vedno bolj zožuje. S severa pritiskajo proti Tirani čete Redžet Šaje, s juga ostali uporniki. Uporniki štejejo okoli 10.000 moških.

PREDSEDNIK ALBANSKE VLADE UBIT?

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Današnja poročila iz Albanije zatrjujejo, da je Tirana popolnoma obkrožena in da se vrše srđiti boj med vladnimi četami in revolucionarnimi nacionalisti v bližini Tirane in Elbasana. Ubit je bil predsednik sedanjega albanske vlade Elia Vrioni. Do danes dopoldne naše znanje ministrstvo še ni prejelo potrdila o tej vesti od svojega zastopnika v Skadru. Tudi tukajšnje albansko poslanstvo ne more potrditi te vesti.

Revolucija v Romuniji.

Borzni manever.

— Bukarešta, 6. junija. (Izv.) Romunski Presbiter je izdal glede alarmantnih vesti o veliki revoluciji na Romunskem kratko uradno poročilo, ki se glasi:

Po pretiranih vestih o eksploziji skladišč pri Bukarešti so se te dni razširile senzacionalne vesti o neki revoluciji, češ da je general Avarescu vkrakal na čelo 50.000 kmetov, da osvobodijo Bukarešto. V celi Romuniji vlada najpogostejši mir. Te senzacionalne vesti ne odgovarjajo resnici. General Avarescu je faktično imel 4. t. m. letošnji kongres svoje kmečke stranke v Bukarešti, ki je potekel mirno in brez vsakih manifestacij. Smatrajo, da so vse te senzacionalne in tendenciozne vesti spuščene v svet v svrhu borznih manevrov.

OPOZICIJSKI BLOK IN TRBOVELJSKI DOGODKI.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Po poročilu »Politike« so dali trboveljski dogodki povod, da je opozicijski blok o njih razpravljal na nočnem sestanku. Sestanka so se udeležili Ljuba Davidovič, zemljoradnik Joca Jovanović in dr. Korošec. Sestavili so neko pismo, katero nameravajo odposlati kralju. Dr. Korošec odpušča danes v Slovenijo. Zastopniki bloka so se z današnjim dnevom razšli in je ostal v Beogradu samo Ljuba Davidovič. Šest opozicijskega bloka se skoraj sestanjo v Ljubljani, od koder bodo skušali zaprositi za avdienco pri kralju na Bledu. Vsebinska pisma na kralja ni znana. Toliko naglašajo opozicijski krogi, da je treba onemogočiti take dogodke, ki so bili pripravljeni, ker bodo na to sledili silni težki dogodki po drugih kraljih.

RIMSKI PARLAMENT.

— Rim, 6. junija. (Izv.) Včeraj je zbornica nadaljevala adresno debato, ki je bila mestoma zopet burna in je prišlo do besednega prepira med socialisti in pa fašisti. Po končani debati bo začela zbornica razpravljati o raznih zakonskih načrtih. Zbornici je predložen zakon o odobrenju nekakega sporazuma z Jugoslavijo in lausanski mirovne pogodbe. Ti dve mednarodni pogodbi sta bili že ratificirani na podlagi kraljevih dekretov. Zbornici bo dalje predložen zakonski načrt o očetovstvu nezakonakega otroka. Tak zakon je veljaven v vseh modernih državah. Italija ga do danes ni imela.

KONFERENCA MALE ANTANTE V PRAGU.

— Beograd, 6. junija. (Izv.) Po poročilu »Vremena« je prvotno za 13. t. m. določena konferenca Male antante v Pragi preložena na dneve od 5. do 10. julija. Nekateri zatrjujejo, da se konferenca vrši dne 2. julija. Datum še ni definitivno določen.

BOJEVITOST TROCKEJA.

— London, 6. junija. (Izv.) Trocki je v Podolsku imel velepomembno govor o ciljih ruske zunanje politike. Rusija ne more opustiti ideje po Carigradu. Rusija mora dobiti Carigrad in morske ožine, ker se ne more tako velika država udušiti na samovoljo in interese nekaterih drugih držav. Besarabija tvori pot do Carigrada. Če bodo Rumunski in Poljski skušali to pot zapreti, tedaj se bomo bojevali.

POOSTRENA KRIZA V FRANCIJU.

— Pariz, 6. junija. (Izv.) Herriot je snoči odklonil sestavo vlade. V razgovoru z Millerandom je Herriot naglašal zahtevo levičarskega bloka, da mora odstopiti. Millerand je odvrnil da bo postal v smislu ustave. Ustava določa njegovo izvolitev predsednikom za dobo sedmih let in toliko časa vztraja na predsedniškem mestu. Po Herriotu je bil ob 19.30 pozvan k predsedniku Millerand-Lacroix, z njim je bil razgovor zelo kratek.

— Pariz, 6. junija. (Izv.) Splošno smatrajo, da poveri predsednik Millerand po odklonitvi od strani Herriota sestavo vlade Francois Marchallu, bivšemu finančnemu ministru v Poincaréjevem kabinetu ter osebnemu in političnemu prijatelju Millerandovemu. Maršal bo po sestavi vlade predložil

Politične vesti.

— Doslednost v politiki. Klerikalizem nam večkrat podtika, da smo v političnem naziranju nedosledni. Na drugem mestu smo jasno povedali, kako neznajna in nedosledna je politika SLS, ki gre vedno le za strankarske interese. Zdaj pa si oglejmo stališče »Slovenskega Naroda« napram železničarski stavki, iz katere so se razvili krvavi dogodki na Zaloški cesti. Takrat je preciziral »Slovenski Narod« svoje stališče napram prevratnim elementom tako: Naše stališče napram železničarski stavki je bilo podano v trenutku, ko se je pokazalo, da stavka ne zasleduje toliko izboljšanja gnotnega stanja železniških nameštencev, kakor predvsem izrazito politične cilje. Stavko kot sredstvo proti eventualno tudi namišljenemu izkoriščanju razumemo, obsojamo pa zlorabo tega skrajnega sredstva samoočrambe, ki je vedno in v vseh slučajih neke vrste dvorezen nož, v politične svrhe z vso odločnostjo. Zato smo načelno tudi proti sedanjim železničarski stavki, ker smo spoznali njen politični značaj in ker smo uvideli, da hočejo gotovi temni elementi to stavko izrabiti v protidržavne in prevratne namene. Nam je država nad vse, zato podpiramo državni misli, ako je treba, tudi strankarske interese. Dosledni temu svojemu načelu, bomo podpirali državne oblasti v njihovem stremiljenju, da stro to stavko, ki je očitno zavzela ne samo političen, marveč naravnost protidržaven značaj, in to vključno temu, da nismo prijatelji sedanjih vlade. V tej stavki gre predvsem za ohranitev državne avtoritete. To državno avtoriteto je treba za vsako ceno in pod vsakim pogojem uveljaviti in vzdržati, ker je sicer v nevarnosti ves državni organizem. Zato bomo v tem delu krepko podpirali vse državne organizacije, od katerih pa tudi pričakujemo, da bodo z vso doslednostjo in odločnostjo umele poskrbeti za to, da se povsodi in proti vsakomur uveljavi ugled in avtoriteta države. — Tako je mislil o državi »Slovenski Narod« takrat, ko je bila na krmilu klerikalna stranka, tako misli danes in bo mislil vedno, naj vladata katerakoli stranka. Naše stališče napram prevratnim elementom je bilo pred štirimi leti do pičice enako sedanjemu, ker nismo in ne bomo nikoli menjali političnega naziranja glede državnih interesov po trenutni premoči te ali one stranke. Omenimo, da je »Slovenec« citirano notico ponatisnil, omenimo pa tudi, da bi nas danes za njo besno napadali. Tako menja svojo barvo stranka, ki hoče veljati za zaščitnico ljudskih interesov. Ubogo slovensko ljudstvo, ki ima tako neznačajne voditelje!

— Jasne namene ima klerikalizem. Tako zatrjuje »Slovenec« v uvodniku, kjer pravi, da oblogovorilo mirno in dostojno z močjo svoje verske (predvsem verske) moralne (pri klerikalni gospodi zelo šepave) in kulturne ideje. Če imajo biti žrtve, bodo prinesene z veseljem, šele po skrajnem trpljenju postanejo dostojni svoje svobode. Režim hoče zadeti naše svetinje (kje pa so te svetinje?) hoče položiti roko na trud celih katoliških (predvsem katoliških), kajne g. rimovci? generacij, onemogočiti svobodno besedo (reci

soneti in poslušni zbornici Millerandovo spomenico in v slučaju, da se večina obhaja korporacij izreče proti Millerandu, namerava šele predsednik odstopiti. Znano je, da je v senatu večina za Milleranda.

KOLEKTIVNA POGODBA ITALJANSKIH ČASNIKARJEV.

— Rim, 6. junija. (Izv.) Včeraj se je sestala mešana komisija, v kateri so bili zastopani člani Državne zveze italijanske tiska in Zveze izdajateljev listov. Namen sestanka je bil, da se obnovi dne 19. decembra 1919. sklenjena kolektivna pogodba, kakor zatrjujejo, je stališče obeh delegacij zelo blizu drugemu, in je pričakovati pozitivnih uspehov od pogajanj. Izvoljena je posebna osemčlanska mešana komisija, ki ima izdelati do 30. septembra nov načrt pogodbe. Če se ne doseže do tega dne sporazum, se obnovi sedanja kolektivna pogodba do 30. junija 1925.

PROTEST NEODRŽENIH DALMATINSKIH ITALJANOV.

— Trst, 6. junija. (Izv.) Povodom adrese debate k prestolnemu govoru v rimskem parlamentu je tržaško irendentsko društvo »Dalmatice« poslalo posl. Salandri, ki je sestavljal zborniški odgovor na prestolni govor brzojavko, ki se glasi: »V odgovoru na prestolni govor je Vaša Ekscelsenca izjavila, da je z odreditvijo Reke dokončana nacionalni prepoved.« V imenu nacionalnega društva »Dalmatice«, ki se je ustanovilo proti krivični rapalski pogodbi, prosim Vašo Ekscelsenco, da čuje naš »poslušni«, toda odločni protest proti tej tditvi in naj ne bo izključena od nacionalnega prepoveda neodrešena Dalmacija, rimsko-beneška provinca, ki je bila faktično italijanska, pa je še vedno krivično prepuščena tujcu. — Ronchaglie.

čajnja netaktnost, ako pomislimo, da je dr. Korošec to storil v trenutku, ko živa kralj nekoliko oddiha na slovenskih tleh. Poslanci SLS so imeli pol drugo leto časa, da delajo v narodni skupščini; kaj so delali ves ta čas, naj bi dali predvsem o tem odgovor!

— Reorganizacija radikalne stranke. 1. junija je vodja radikalne stranke g. Pašić naslovil na vse radikalne organizacije v državi cirkular, v katerem naglašajo potrebo reorganizacije radikalne stranke ter pravi med drugim: Velika borba, ki jo je začela Narodna radikalna stranka v obrambo narodnih pridobitkv, ki so se dosegli zlasti v poslednjih velikih vojnah, v prvem redu obrana narodnega in državnega edinstva — ji nalaga dolžnost, da dočaka to brobo in da v njej vztraja popolnoma organizirana in zbrana. Zato vas prosim, da najdalje do 1. julija t. l. pristopite v vašem volilnem okraju k reorganizaciji stranke, (mestnih, sreskih in okrožnih odborov), v kolikor ta reorganizacija že ni izvedena v smislu naredbe glavnega odbora z dne 26. maja 1923. Istočasno se je ustanovil poseben izvršilni odbor pod predsedstvom Lj. Jovanovića, ki uraduje dnevno in ki vodi vsa reorganizacijska dela.

— Odmev trboveljskih dogodkov v Zagrebu. Zastoritev univerze. V Zagrebu je priredila včeraj gruča dvajsetih blokašev in komunistov-akademikov demonstracijo pred Kačičevim spomenikom. Policija je z energično intervencijo preprečila nadaljevalno incident. Policija je zastražila tudi delavski dom, ki se nahaja na koncu Illice. V univerzi so Hanaoci in komunisti, ki so bili oboroženi s sekirami in koli, sneli in razbili table vseh akademskih klubov, razen »Janušica«, »Sela« in kluba republikancev. Da prepreči nadaljevalne ekscese, je akademski senat sklenil, da se univerza za časno zapre. Krivci, ki so zagrešili te ekscese, bodo eksemplarično kaznovani.

— Madžarska ostane kraljevina. Oficijska madžarska brzojavna agencija poroča, da je te dni v budimpeštanskem parlamentu vložil poslanec Ruppert interpelacijo zaradi postopanja državne oblasti, ki je razpršila neki šod Kossuthove stranke. Na to interpelacijo je odgovoril notranji minister Rakovszky, da se šod ni prepovedal zaradi kritike habsburške dinastije, marveč zato, ker so zborovalci vsikljali republiko. Zakon iz leta 1921. predpisuje, da je Madžarska kraljevina. Zakon iz leta 1923. pa določa v členu 31. celo, da so kazniva vsa dejanja, ki se zavzemajo za republiko in ki pobijajo kraljevino.

— Prepoved potovanja v Rusijo namerava izdati sovjetska vlada proti državljanom tistih držav, ki še ne priznavajo Rusije. Tozadejni cirkular je že odposlal tajnik sovjetskega zunanjega ministra Čičerina na vsa sovjetska zastopstva v inozemstvu.

Vsa Ljubljana
= bo govorila =

?

Državni pravnik

?

Julijska krajina.

— Proč s domačini! V kobilarni v Prestranku je bilo pred vojno domačinih za razne posele nad trideset domačinov, ki so imeli poleg zaslužka v denarju tudi prvo stanovanje in toliko sveta za obdelovanje, da so si mogli prideliti skoraj ves živč, kolikor so ga potrebovale njihove družine. Po vojni je posestvo prešlo v posest italijanske države in domači uslužbenec so bili odpuščeni skoraj vsi do zadnjega. Sedva pa je italijanska uprava postopala pri teh odpuštitih čisto po italijansko: ljudi je odpuščala in jih obenem vrnila tudi iz stanovanj ter jim odvzela užitek obdelanih zemljišč, a dala jim ni niti pokojnine niti odpravnine, dasiravno jim je bilo to pod prejšnjo vlado zagotovljeno. In naj so se obračali ti izgubljeni kamorkoli, nikjer ni bilo pravice zanje, a ko so hoteli vložiti tožbo, so jih nepotili na — reparacijsko komisijo na Dunaju, češ, da kobilarna ni bila državna last, temveč last cesarske hiše, in da zato italijanska država ni dolžna vzeti nase obvez prejšnjega lastnika. Takšna je italijanska pravničnost! Pograbili so pač vse, a ko bi morali tudi kaj dati, tedaj je vse zaman. Prej boš poginil na cesti, preden boš dobil od italijanske državne uprave, kar ti gre po vsaj pravici!

Filozofi v politiki.

Navadno se očita ljudem, ki so študirali filozofsko fakulteto, da niso nič kaj sposobni za vsakdanje in javno življenje, v katerega so izgubili vpogled vsled vednega ticanja v knjigah.

Da ta trditev ni vedno upravičena, razvidimo iz tega, da so marsikateri moderni državniki izšli iz proforsorskih krogov. Vzemimo samo g. Pašića, ki je začel svojo kariero kot srednješolski suplent, enako g. Masaryk, predsednik Češkoslovaške republike. In ravno o teh dveh državnikih ne moremo trditi, da zaostajata za drugimi.

Bodoči francoski ministrski predsednik g. Edvard Herriot, vodja radikalne stranke in lyonski župan, je tudi študiral filozofsko fakulteto in napravil doktorat iz filozofije, za dosego katerega je napisal delo o Madame Récamier. Nato je bil nekaj časa profesor.

V to vrsto smemo šteti tudi g. Mussolinija, ki je bil ljudskošolski učitelj.

Masaryk — Mussolini — Herriot — Pašić: profesorji oziroma učitelji vladajo skoraj polovico Evrope! Vsa čast temu stanu.

Kakšno zanimanje je med francoskimi profesorji za politiko, razvidimo iz statistike, ki jo je objavil pariški »Temps«: od 584 poslancev je 31 srednješolskih profesorjev in 15 univerzitetnih profesorjev, med slednjimi je g. Painlevé, profesor na znanstveni fakulteti v Parizu, bivši ministrski predsednik.

Socijalisti in Nemčija.

»Kako se »mednarodni« socijalisti navdušujejo za Nemčijo, nam kažejo nekateri primeri iz zadnjega časa.

Prvega hočemo vzeti iz Danske: ta je za nas Slovence posebno zanimiv, ker je bil položaj malega danskega naroda napram Nemcem precej enak onemu Slovencev. Na Danskem imamo danes socijalistično vlado, ki je prišla na krmilo po zadnjih volitvah; vendar pa socijalizem splošno ne vlada na Danskem, kar razvidimo iz tega, da imajo socijalisti v novem parlamentu samo dva glasova večine. Naravno je, da je po svetih pravih parlamentarnizma kralj poklical na vlado g. Stauniga, vodjo socijalistične stranke, ki je sestavil novo vlado.

Položaj pa je precej zamotan vsled dejstva, da so bili danski socijalisti in g. Staunig med vojno odkriti pristaši Nemčije. Znano je, da so Prusi leta 1861. prekršili nevtralnost Danske, ki je bila garantirana od veselih (enako kot nevtralnost Belgije l. 1914!), napadli to malo državo in ji odvzeli s silo tri pokrajine: Šlezvig, Holstein in Lauenburg. Od teh treh je Šlezvig čisto danski, Holstein pa je deloma. Šlezvig je bil od tedaj naprej za Dance vedno terra irreidenta in ga je posebno med svetovno vojno zahtevala danska javnost nazaj. Toda danski socijalisti so se temu upirali, niso hoteli od domovine odtrgane dežele, ki je neprehoma protestirala zoper tuje nasilje, da vedli so se in govorili so kot pravi Nemci. Danski socijalistični časopis so med vojno zvesto ponatiskovali vse napade in laži berlinskih nacionalističnih listov proti diplomatom in generalom antante, v veliki ozlovoljenosti danskih narodnjakov, ki niso pozabili vojne leta 1864. In razkosan'a dežele, »Socialdemokraten«, veliki organ danskih socijalistov, je tekmoval v napadih na antanto s pruskimi tiskoni. Stvar je šla tako daleč, da so obdolževali g. Stauniga in njegove prijatelje zaradi njegovih izrednih simpatij do Nemčije in njegovega protinardnega vedenja, da so bili podkupljeni od Nemčije. Javnost si ni mogla drugače razlagati njih ravnanja.

Po svetovni vojni se je vršil s sklepom mirovnih pogodb v deželah, ki so jih odrgali Prusi Dancem, plebiscit in tako je Šlezvig spet pripadel nazaj domovini. Pričakovali bi, da bo g. Staunig, ko je prišel na vlado, pozdravil rojake, ki so bili vrnjeni domovini, delal pa je samo, da »bo vlada ureditev dansko - nemške meje natančno respektirala«. Ta hladna izjava je vzbudila ogorčenje v vseh narodnih danskih krogih, predvsem v Šlezvigu.

Ko je nek nemški minister grozil, da je treba Šlezvig spet priploptiti Nemčiji, je celo stockholmski župan, g. Lindhagen, protestiral v švedskem senatu zoper te grožnje, češ da je Šlezvig skandinavski dežela, ki je svobodno odločila o svoji lastni usodi. Med tem, ko so se danski časniki zahvaljevali švedski senatorju za simpatije in mu čestitali na njegovih občutkih skandinavski solidarnosti, je »Social-Demokraten« ki je postal oficijozno glasilo novega ministrstva, posebno ostro napadel srečnega g. Lindhagena. Ta danski socialistični dnevnik je nemški po tistih dilih kakor tudi po mišljenju, po volji kot je bil med vojno, na vladi kot v opoziciji.

Isto ljubezen do Nemčije opažamo pri angleških socijalistih. Pri zadnjem delavskem kongresu v Yorku so komaj preprečili, da niso glasovali za predlog, ki je bil nagerjen zoper »francoske jun-

kerje, ki si upajo zahtevati od Nemčije vojno odškodnino. Junkerji so torej ubogi francoski kmetje ob Aisni in Sommi, katerim so Hindenburgovi topovi uničili njih revne domove in vojaki Ludendorffovi posekali sadno drevje! Da se je to zgodilo na shodu angleških delavcev, je skoraj nerazumljivo.

Na vsak način pa je ta predlog simptom kakor tudi omenjeni članek oficijoznega lista v Ljoebenhavenu. To so simptomi, ki kažejo skrivno bolezen, germanofilijo, ki že četrto stoletje razjeda vrste socializma po vsej Evropi, tudi v Franciji.

Na zunaj so internacionalci, v resnici pa nastopajo vedno za Nemčijo, s katero se družijo proti lastni domovini. Takozvani internacionalisti so bolj ali manj slepo orodje nemškega nacionalizma.

Prosveča.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Petek, 6. junija: Izgubljene duše Red A Sobota, 7. junija: Ana Karenina Red D Nedelja, 8. junija: Dom. Izven. Ponedeljek, 9. junija: Paglavka. Izven. Torek, 10. junija: Zaprtlo.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Petek, 6. junija: Zaprtlo. (General. vaja.) Sobota, 7. junija: Telovadna akademija Sokola I. Nedelja, 8. junija: Prodana nevesta, popoldanska predstava ob 4. Izven. Ponedeljek, 9. junija: Pikova dama, premijera. Izven.

— Na binkoštno nedeljo popoldne ob 10. se poje v opernem gledališču znana vleprikljubljena opera »Prodana nevesta«. Predstava je mišljena kot mladinska in ljudska predstava pri znižanih cenah. Na to predstavo posebno opozarjamo birmanske botre, da nudi svojim birmancem prijetno razvedrilo. Zvečer ob 20. se pa v prizori v drami zadnjikrat v sezoni vlezabavna česka veselolga »Kamela skozi uho šivanke« in ne kakor je bilo prvotno določeno, narodna igra »Dome«.

— Matineja Dramatične šole Udruženja igralcev, Ljubljana, se vrši v torek, dne 10. tm, ob 20. zvečer v dramskem gledališču. Golejenci specialnega letnika šole režiserja Lipaha bodo recitali razna mesta iz Puškina, Shakespeara, Ketteja in med drugimi tudi sceno iz Iv. R. O. I. d. o. v. e. začne izhajati v podlistku »Slov. Naroda« dramske penitve »Rože ob potu«, ki in tri najlepša mesta iz »Cyrano de Bergeraca« v župančičevem prevodu. Vablino na to matinejo predvsem one, ki ljubijo naše gledališče in se zanimajo za njegov naraščaj.

Književnost.

— Kresničice. Karafiat. Za male in velike otroke. Iz češčine prevedel dr. Fr. Bradac. Založila Učiteljska tiskarna. Ljubljana 1924. Cena trdo vezani, ilustrirani knjigi 20 Din. — Učiteljska tiskarna nam je dala baš, ko začno letati in svetili kresnice, prekrasno mladinsko knjigo, ki je izšla v češčini že v številnih izdajah, pri raznih založnikih, ilustrirana in neilustrirana. Ni ga čeha, ki bi ne bil čital te knjige, ki bi se ne spominjal za največjim veseljem in v hvaležnosti za prijetno ure, ki jih je preživel ob njej. »Kresničice« so lep romanček iz življenja kresnic, pisan s toliko ljubeznijo in nežnostjo, da očara otroško dušo in gane odraslega čitatelja. Kako krasno slika rodbinsko življenje, rodbinsko slogo in srečo! Mičnost prizorov ni mogoče popisati s kratkimi besedami. Zato vzemi vsakdo knjigo sam v roke in uživaj! Pohvaliti moramo poštovanost Učiteljske tiskarne, ki je dala knjigi prekrasno, lahko rečemo, doslej najlepšo opremo. Knjigo krasni nebroj slik in slikc domačega umetnika, ki je utisnil Kresničicam pristen slovenski značaj. Pozdnavljamo »Kresnice« ne le za to, ker so pomnožile število dobrih mladinskih knjig, ki jih pri nas tako pogrešamo, ampak tudi zato, ker so ena najlepših mladinskih knjig, kar jih imamo. Upamo, da tudi pri nas ne bo družina, ki ne bi imela »Kresnic«. Cena 20 Din je za lepo, bogato ilustrirano knjigo tako nizka, da si jo more vsakdo nabaviti.

Glasbeni vestnik.

— Pevski zbor »Glasbene Matice« R. d. nocojšnjega koncerta St. Jakobčanov se danes vrši pevska vaja St. Jakobčanov se 18. in ne ob 20. uri.

— Občni zbor pevskega zbora Glasbene Matice v Ljubljani bo dne 25. junija tl. ob 8. uri koncert v pevski dvorani.

— Koncert Šentjakobškega pevskega zbora in orkestra se vrši dne 6. junija ob pol 9. zvečer v Filharmonični dvorani. Izvajale se bodo tudi novejšie skladbe n. pr. E. Adamič: Serenada, I. Pavčič: Dekle med rožami, E. Adamič: Dekle prinese vodo itd. Vstopnice v Šentjakobski knjižnici od 5.—8. zvečer.

— Mednarodne glasbene svečanosti v Pragi so se začele 25. maja s ciklom Smetanovih oper in dosegle svoj vrhunec s tremi velikimi orkestralnimi koncerti. Zadnji koncert je bil v ponedeljek 2. junija. Program za vse tri koncerte je sestavilo mednarodno glasbeno razsodišče v Brnu. Na koncertih v veliki dvorani praškega Mestnega doma je prisostvovalo ogromno število občinstva in mnogo inozemskih komponentov, dirigentov in kritikov. Velika koncertna dvorana je bila vsak večer polna do zadnjega kotička. Od francoskih skladateljev so izvajali Schmittovo »Bakana« in Honeggerovo simfonijo sliko »Pacifika«. Zadnja kompozicija kaže na originalen naša nočno vojaško tovrno lokomotive in so-

phanje stroja, kar imenuje avtor lirčna ekstaza lokomotive. Oba Francosa s nefrancoiskim imenom je dirigiral tretji Fracos s nefrancoiskim imenom Witkovski. Italijanska moderna glasba je bila zastopana s kvintetom na pihala in vijolino Rietija, ki jo je dirigiral Cassella. Nemška glasba je pokazala ciklus pesmi »Dela Mort« Horwitsa, ki jih je pel pod taktirko Nemca Reinerja baritonist Narodnega gledališča Chodounsky. Poleg Ostrčila je dosegel prvi večer največji uspeh židovski skladatelj Ernest Bloch s »Psalmom XXII«, pisanim za bariton-solo in za orkester. Drugi večer so izvajali Erdmanovo »Drugo simfonijo«, ki je imela pod dirigentom Rudolfom Schulz-Dornburgom velik uspeh. Avtor je estonski Nemec, dirigent pa Nemec iz »rajha«, ki je napravil poleg Čeha Talicha s svojim temperamentnim razumevanjem moderne glasbe največji utis. Angleška glasba je bila zastopana s Baxovo »Simfonijo Es-dur«, ki pa ni imela posebnega uspeha niti med občinstvom, niti med kritiki. Od ruskih skladateljev so izvajali drugi večer Prokofjev koncert za vijolino s spremljevanjem orkestra. Z veliko napetostjo je občinstvo pričakovalo delo Rusa Stravinskega »Chant du Rossignol«, ki pa ni vzbudila posebnega navdušenja, morda zato, ker je predelana opera ali ker dirigent Witkovski po mišljenju kritike ni dal tej kompoziciji zadostnega modernega občutka. Na tretjem koncertu so izvajali koncert za vijolino Poljaka Szymanovskega s spremljevanjem

orkestra pod vodstvom skladatelja rojaka Fiteibergerja. Vijolino je s uspehom igrala angleška virtuosinja Alma Moodie. Poleg tega so izvajali tretji del Mallipierovih »Impresional del vero«, kjer je slasti ugajala sadna fraza. Witkovski je dirigiral ta večer Rousellovo »B-dur simfonijo«. Največji uspeh na sadnjem koncertu pa je imela Sukova simfončna pesnija »Zranci«. Dirigiral je Talich. Splošno je bila češka filharmonija na vseh koncertih mnogo priznana, ker niso samo umetniški utisi in vzor na interpretacijo, kar občudujejo vsi inozemci, temveč tudi ogromno fizično delo in vztrajnost, s katero je češka filharmonija prevzela največji del programa teh velikih mednarodnih glasbenih svečanosti. Poleg tega je bilo prirejenih za inozemske goste več komornih in vokalnih koncertov s izključno češkim sporedom, da se jim nudi priložnost temeljitega poznavanja s češkim glasbenim življenjem. Po dovršenem sporednem delu je bila prirejena za zunanje goste svečana recepcija v zgodovinski dvorani stare praške občine, kjer jih je pozdravil v imenu mesta Prage župan dr. Baza. Predsednik mednarodnega društva za moderno glasbo prof. Dr. Dent je naglašal ob tej priliki pomen češke glasbe za glasbeno kulturo sploh, in glasbeni pomen mesta Prage, nakar je skladatelj Foerster v francosčini predložil vpliv Smetanovega dela na moderno glasbo. Na svečanostih zastopana inozemska kritika zelo hvali češke skladatelje, med njimi zlasti O. Ostrčila.

Sokolstvo.

SOKOLSKA SLAVNOST NA TABORU. (Nadaljevanje.)

V nedeljo 8. junija na Taboru:

Društveni dan s sodelovanjem celotne vojaške godbe pod vodstvom g. dr. Čerina. Slavnostna scena: »Osvobođenje«.

Dopolodne:

Ob 8. uri telovadne skušnje vseh oddelkov za popoldanski javni nastop.

Popoldne:

Ob 15. uri koncert vojaške godbe.

Ob 15. in pol začetek javne telovadbe, vodi društveni načelnik br. Proscenc.

1.) Moška in ženska deca: Župne proste vaje.

2.) Moški naraščaj: Župne proste vaje za moški naraščaj.

3.) Ženski naraščaj: Župne proste vaje za ženski naraščaj.

4.) Člani: Proste vaje za pokrajinski zlet v Zagrebu v letu 1924.

5.) Članice: Ženske proste vaje za pokrajinski zlet v Zagrebu v letu 1924.

6.) Orodna telovadba: Vsi oddelki na bradli, izbrani telovadci Sokola I.

7.) Vojaštvo 40. pehotnega polka: Vaje s puškami br. Lubeja.

8.) Člani: Proste vezbe, teki, dihalne vaje br. Svetliča; spremljanje na klavir po sestavi br. V. Švajlerja.

9.) Svečanostna scena »Osvobođenje«. Sodeluje 600 oseb (narod, vojska, Sokoli-članice), sokolska mladina) vod vodstvom glavnega režiserja br. Osipa Šesta in s sodelovanjem članov dramskega gledališča.

Po telovadbi in zvečer:

Velika ljudska slavnost, večerni kabaret s sodelovanjem odličnih moči dramskega gledališča. Podzemski raj (dvojno plesišče, sodelujeta vojaški orkester in orkester Sokola I.). — Slavnosti prostor bo svečano razsvetljen in okrašen.

V ponedeljek 9. junija na Taboru:

Dan gostov in župe Ljubljana I. — Budnica, sprejem gostov, svečana vzbujada spominskih kamnov, sokolski sprevod, slavnostna scena »Osvobođenje«, nastop vojaštva.

Dopolodne:

1.) Budnica ob 6% (vojaška godba po Karlovski cesti—Starem trgu—Mestnem trgu—Stritarjevi ulici—Miklošičevi cesti na glavni kolodvor).

2.) Ob 7% sprejem gostov na glavnem kolodvoru.

3.) Od 7 do 8% na Taboru skušnje telovadnih oddelkov iz Ljubljane in ljubljanske okolice.

4.) Od 8% do 10. skušnje skupnih prostih vaj z godbo.

5.) Ob 10. svečana vzbujada spominskih kamnov (vžiganje spominskih listov, nagovori, Adamičeva kantata »Moltve«, poljevo pevec ljubljanskih pevskih zborov pod vodstvom br. Juvanca, spremlja fanfara vojaške godbe).

6.) Ob 11% slavnostni sprevod Sokolstva (Vidovdanska cesta—Komenskega ulica—Sodna ulica—Dumalska cesta—Selenburgova ulica—Kongresni trg—Wolfova ul.—Sv. Petra cesta—Zmajev most—Kopitarjeva ulica—Poljanska cesta—Ambrožev trg—Škofja ulica—Tabor).

Popoldne:

Ob 15. uri koncert vojaške godbe.

Ob 15% začetek javne telovadbe, vodi savezni načelnik br. Miroslav Ambrožič.

1.) Člani ljubljanskih in zunanjih društev: Zagrebške proste vaje za leto 1924.

2.) Vojaštvo 40. pešpolka: Vaje s puškami br. Lubeja.

3.) Župa Ljubljana I.: Vaje na 5 konjih.

4.) Članice: Proste vaje za pokrajinski zlet v Zagrebu leta 1924.

5.) Člani in članice: Telovadba na orodjih (zunanjih in ljubljanskih društev).

6.) Vzorna vrsta telovadcev na orodju.

7.) Posebne točke gostov iz društev in žup.

8.) Proste vezbe, teki in dihalne vaje br. Svetliča, izvaja Sokol I.

9.) Svečanostna scena »Osvobođenje«: sodeluje 600 oseb (narod, vojska, Sokoli-člani, sokolska mladina pod vodstvom glavnega režiserja br. Osipa Šesta).

Po javni telovadbi velika ljudska slavnost: večerni kabaret, 2 plesišča, 3 godbe, bazar, glavna razsvetljava na

Navodila.

a) Ogledovanje stavbe pod vodstvom društvenega reditelstva v nedeljo ob 10. do 12. ure dopoldne, v ponedeljek ob 9. do 10. ure dopoldne, sicer je dostop na stavbo zavljen.

b) Vablino sokolske župe, društva in druga nacionalna ter kulturnopredna združenja, da položijo v otvor spominskih kamnov svoje votacije (spominske liste s kratko idejno vsebino, imenom). Tege svečanega dejanja se morejo udeležiti tudi posamični prijatelji Tabora in Sokolstva. Ti bratje in sestre se zbirajo na severnem tekalšču 20 korakov pred novo zgradbo proti levemu krilu slavnostnega odra.

c) Naprosimo vsa društva, da prinese s seboj svoje sokolske prapore.

d) Legitimacije za polovično vojniško se pravdočasno odloži vsem, ki bodo pravdočasno prijavljeni. — Sokolska deca in naraščaj v ponedeljek ne nastopata.

e) V posebnem snisu »Sokolski Dom na Taboru« dobite zanimiv povet stavbe in vsa drobna navodila. Spis izide za slavnostne dni.

f) Sokolstvo se zbira ob 10. uri dopoldne na Taboru v naslednjem redu: Sokol I. tvori kordon okoli slavnostnega prostora 15 korakov pred novo stavbo na telovadišču s čelom k stavbi. Bljnjne župe v dvoredu na južni, oddaljeniji na severni terasi Sokolišča. Sokolski jezdec v senci severno od ograje. Pevci se zbirajo za desnim krilom Sokola I. Skupina predstavnikov (sokolskih in drugih) in skupina društvenih dobrotovorov in večletnih društvenih delavcev se zbereta ob 10. uri pred glavno tribuno in na dano znamenje oddeta skozi sredo sokolišča v ožji slavnostni prostor (reprezentanca na desno, dobrotovori na levo). — Vse ostalo občinstvo v prosti ploskvi bliže glavne tribune.

g) Cene stojiščev v dinarjih: dopoldne 3.—, popoldne 5.—; sedeži po 10.—, 20.— in 30.—; poleg tega posebe zabavna vstopnina po 1.— Din. Za svečano prireditev v operi v soboto so cene običajne. Predprodaja v Tiskovni zadrugi, Prešernova ulica. Opozorjamo, da bo sedežev premalo in društvo more tokrat prihraniti nekaj malo sedežev edino po deputacijo iz Beograda, Zagreba in Sarajeva. Prosimo, oskrbite si pravdočasno.

OSVOBOJENJE.

Spominske slike in naše preteklosti in osvobojenja Jugoslovenov.

Svečanostna scena na sokolišču Sokola I. na Taboru v Ljubljani ob priliki vzbujade spominskih kamnov v Sokolski dom 8. in 9. junija 1924 pod vodstvom glavnega režiserja br. O. Šesta.

I. slika: Na vasi pred davnimi leti. Otroci se igrajo, mladina šeta in stari polja. Priznani. Domačini prihajajo in odhajajo, ženske brbljajo, pridejo godci in mladina pleše Vse saraja v kolo. — Sredi prostora stoji kolo, pred njo klopiča. Otroci prihitijo od desne in leve, zadaj tvorijo krog. Eden od njih zagleda staro ženo, babilico iz naših pravljic — pove ostalim in vsi hito k njej, jo obkole in posejedo levo v skupino. In srede pridejo svatje s harmoniko, sprejeti od onih od leve in desne. Ženla, nevesta, družica, drug, starajina, muzikant. Šraga odkupnina. Pomejajo se potem desno in levo v skupino. In srede pride guslar. Sprejmejo ga vsi, ki so sorodni po krvi, čeprav so njih noče različe, s enakim veseljem. Guslar prične svirati kolo. Najprej poskoči mladina, potem ostali, tako da tvorí vsa srenja en krog, en vrtil, eno breskarko srca. Narodno nošo. — Orkester igra kolo. Ko doseže veselje svoj višek, prihitijo sel, potan in opehan, s novica, da se bližajo Turki.

II. slika: Upad Turkov v mirno in srečno vasa. — Godba odsekanca neha v dimarkov. Slika se turški bobnarji, bliša se selani prapor. Vse narod kritike satagnajo in hiti v domove (desno in levo se gredo). — Bobni in piščali v orkestru. Desno, levo se pojavijo turški vojaki in ženo žerlike, prevezane, — odnašajo težke cule oropanega blaga. In srede prikorka majhna četa Janičarjev, ki takoj pograbi mladino in jo odpelje s seboj, selani prapor Allahov plaola, na tleh ostanejo: par mrtvih, ob koč sed guslar in zajoče — sredi prostora leti slonimni prapor naših barv.

— In zopet pojo bobni in piščali, pohod invasije izgine v sredini.

III. slika: Kraljevič Marko se pokaže prvič. Guslar sedi sam. Od desne in leve prihajajo posamezne žene, ki iščejo svojce. Vse se slegnejo na tla in iht. — Iz sredine pride kraljevič Marko visoko na konju. Njegovo opreda mu pada slonimni prapor in Marko ga poljubi. Žene dvigajo roke k njemu, k junaku. — Samo tihe trobente spremljajo Markov pohod, kajti on si sakrije lice in odjaše. Petje.

IV. slika: Sejalci. Deset do petnajst sejalcev pride in seje seme, vsi enakoverno, resno, mirno. — V orkestru zveni himna, ne močno, zelo slabo se, a zveni... seme je posejano. — Ko odhajajo, narede gesto sejalce na vse štiri strani — proti vzhodu in zahodu — severu in jugu — povsod naj kije seme, zasejano v srca...

V. slika: Pod črnožoltnim znamenjem. — Issa hiše je postavljen visok drog. Ko so sejalci odšli, zapoje v orkestru princ Eugenov marš ali staroslavni Radeckijev marš. Na drog je potegnjen črnožoltni prapor. — Prikorka stotinja. Ob straneh stoje majhne skupine, ki se odvračajo, svobode ni, verige rožljajo, vojaki uklepaajo nedolžne. Zadaaj scena, kot jih je bilo nešteto: srečanje črnožoltnih čet s srbskimi patuljci s šajkačami na glavi itd.

VI. slika: Kraljevič Marko se pokaže drugič. Takoj nato se pojavi kraljevič Marko drugič, vidi početje, uklepanje, priprave za sodo — izdere meč in odjaše. Zopet zveni himna, močnejše, se izgubi.

VII. slika: Spomin onim, ki so trpeli za nas. 1.) Orkester zagode par taktov »Gott erhalte«, potem bobni. Straže s bajonetmi: vrsta Sokolov v kroljih, v telovadni obleki, Sokolice, ob straneh birči z nagajkami, odidejo v sredino. — 2.) Na levi stavlja vojske. Rabelj. — Na desni: obsodba vojaka, prepasanega s trobojnico. Salva strelav.

VIII. slika: Verige pokajo. — Orkester: Naprej. Črnožoltni prapor pada. Beg. Nekateri vojaki sladijo bluze. — Kraljevič Marko prijaše, utakne meč v nožnico, razprostre roke.

IX. slika: In bili smo svobodni. — In od zadaj prikorkajo v treh oddelkih naši vojaki, za njim sokolska četa v treh oddelkih. Vsaka skupina ima prapor, na sredini pa ob kraljeviču Marku zaplapolo ogromna državna trobojnica. Od treh strani prihitijo deca in obvlje vse tri sedaj še tesno drugo ob drugi stoječe skupine s ozkim našim trobojnim trakom. Prapori se dvignejo, orkester zaigra »Bože pravde«, vsi pojo stoji, kleče. — Potem skupine grupirajo in odhajajo: vojaštvo in Sokoli zadaj v sredino, ostalo desno in levo spredaj.

— Čitate prizadetli Opomni! Pri pregledu naših knjig smo našli še nad 200 prejemnikov naših koledarjev, ki jih še niso plačali po priložni položnici. Prosimo nuno tem potom, da to radevolje in čimprej store, da ne bo s posamični opomni preveč stroškov. Vodi vsakdo, da koledarje »Mi slepi« za leto 1924, ki nas stanejo težke tisoče ne moremo darovati, radi česar se tretje prošimo, da bi prejemniki se končno odzvali našemu opominu. Najdemo se, da te naše besede najdejo odmev. Za odhor »Podporno društvo slepih« v Ljubljani. Za soboto!!!

— ZUPE IN DRUŠTVA opozarjamo na svečanosti zidave spominskih kamnov v dom Sokola I. na Taboru v Ljubljani dne 7., 8. in 9. junija s pozivom, da po možnosti, vsaj po močnejšem odposlanstvu sodelujejo pri teh prireditvah. Sokolski dnevi na Taboru naj bodo velika manifestacija sokolske ideje. Svojo udeležbo prijavite direktno sokolskemu društvu I. na Taboru.

— Ljubljanski Sokol prenese s torkom dne 10. junija redno telovadbo vseh svojih oddelkov na prirejeno letno telovadišče pri kmo Tivoli. Vadijo se bo po sledečem urniku: moška deca: v ponedeljek in petek ob 5.—6. ure popoldne; moški naraščaj: v ponedeljek in petek ob 6.—pol 8 ure popoldne; člani: v ponedeljek, sredo in petek ob 7.—in četrta na 9. zvečer; ženska deca: v torek in soboto ob pol 5.—6. ure popoldne; ženski naraščaj: v torek in soboto ob tridečrti na 6.—7. ure popoldne; članice: v torek in soboto ob 7.—4/9. zvečer. Četrtek in nedelja sta namenjena za posebne vadbe. Ob slabem vremenu se telovadi po istem urniku v telovadnici Narodnega doma. Med telovadbo ženskih oddelkov moški nimajo pristopa, ravno tako ne ženske med vadbo moških oddelkov.

— Sokolsko društvo v Šiški priredi v torek 10. t. m. v društveni telovadnici skupno z drugimi naprednimi društvii v Sp. Šiški žalno zborovanje v spomin padlim trobovskim žrtvam. Društvo poziva svoje članstvo in vse narodno čuteče občinstvo, da se v obilnem številu odzove temu pozivu, da s tem počasti spomin padlih junakov. — Zdravo! — Odbor.

— Sokol II. otvori o priklki okrožnega zleta dne 15. t. m. svoje letno telovadišče, ki je zgrajeno na lastnem stavbišču na Prulah (Sredina). Zanimanje za letno telovadišče je ne le med članstvom in sokolsko mladino, temveč tudi med ostalim naprednim občinstvom v St. Jakobskem okraju izredno veliko. Zato je pričakovati, da se otvoritvene slavnosti, ki bodo združena s veselico, udeležijo čim največ občinstva. Sodeluje godba dravske divizije. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Sokoli jezdec se pozivajo, da se slavnosti na Taboru dne 9. tm. polnoštevilno udeležijo. Nastop ob 9. uri zjutraj na običajnem mestu. Vsi bratje naj se radi številna konj javijo pri br. Poljanarju. — Zdravo! Odbor.

— Ljubljanski Sokoli se udeležijo korporativne slavnosti pri vzbujadi spominskih kamnov v dom Sokola I. Zbirališče na binkoštni ponedeljek ob 9. uri dop. na vrtu Narodnega doma. Članice in ženski naraščaj v telovadnem, člani in moški naraščaj v slavnostnem kroju.

— Ruski Sokoli v Ljubljani. Naši ruski sokolski bratje in sestre, ki so vsled snalnih dogodkov v domovini morali zapustiti dom in svojo, posvetili so vkljub težkim

živlenskimi prilikami svoje moči tudi delu v naših sokolskih telovadnicah, da tu s pridobljenim praktičnim izkušnjam reorganizirajo in poživijo rusko Sokolstvo, čim se vrnejo v svojo domovino. So to mladi aglini možje, ki se izobrazujejo na naših srednjih in visokih šolah ter pripravljajo za delovanje v svoji domovini. Da jim vsaj nekoliko pomorejo v njihovi težki borbi za obstanek, priredijo ljubljanska Sokolska društva s sodelovanjem umetnikov narodnega gledališča akademijo v ponedeljek, dne 16. junija tl. ob 20. v opernem gledališču. Bogat spored gotovo privabi vse ono občinstvo, ki se zaveda pomena ruskih bratov in sester, ki nas ne bodo pozabili, kadar se vrnejo v mater Rusijo.

— Pokrajinski zlet v Sarajevu. Priprave za zlet so v polnem žru ter so priprave za zlet tako velike, da je pričakovati zelo velike udeležbe. Društva, katera so hočejo udeležiti zleta v Sarajevu, naj prijavijo svojo udeležbo potom svojih žup takoj pisarni III. pokrajinskega zleta v Sarajevu. Župe morajo skrbeti, da bo odhod udeležnikov določen v sporazumu z zletno pisarno Sarajeva istočasno za vse župe. Posamniki, ki se hočejo udeležiti zleta v Sarajevu, se morajo takoj prijaviti pri društvu. Opozorjamo, da nas loči od zleta zelo kratek čas, vsled česar ne sme nikdo oddaliti s prijavo. Vožnja v Sarajevu je za telovadce četrtninska, za netelovadce polovična. Tozadevne legitimacije se dode pri zletni kancelariji v Sarajevu.

— Darila in zbirke za Sokolski Tabor: Ivo in Tonca Hmetak v Martinjaku 3000 D; St. Peterska Ciril-Metodova podružnica v Ljubljani kot udelež na Jurjevanju Dm 5500; Sokolska društva: v Zalcu 1400; v Zagrebu 100; na Mirni 100; v Hvaru — Dalmacija 100; Gor. Logatec 250; Sokolska župa v Mostaru 50; Sokol v Novem mestu okt zbirko 1924; dr. Jos. Klepec kot večji del honorarja povodom prvega nastopa mestne občine ljubljanske ka Sokol I. 1500; dr. Franjo Lipold, Maribor radi izgubljene stavbe 300; Miroslav Iskra kot zbirko pri sv. Duhu v Bohinju 50; dr. Tomlinšek iz poravnave Klemenca ca Janež 100; Družba v Zvezdi po Jos. Turku 80; Potočnik in Kerne 140; Zbirka Jos. Šelovina v Mariboru 335; dr. Oton Fetič kot »dar neimenovanega obrtnika« 56; Srečko Potočnik kot svoj četrtletni honorar, Lovro Pčman, Pilick, Iv. Perdan naal. (po br. Turku). Slovenske tvornice sodelavce v Ljubljani, podpolkovnik Beuk Fran, notar dr. Kuhar in dr. Dergane Fran — vsi po 1000; Br. Novakovič v Ljubljani 250; Slov. pevsko društvo Krakovo-Trnovo, Ivan Seunig, dr. E. Slajmer, Jakob Gril — vsi po 200; Ravnatelj H. Krofta, Zdravko Koren, ravnatelj R. Skubeč, Al. Rus, Juvan Fran, ravnatelj M. Bogady Ed. Pirnat, Vlad. Polšak dr. Fran Furjan, upravnik Narodne banke, Iv. Gregorič, Frid. Pauper, L. M. Ecker, direktor ing. Kilar, A. Habrnek, V. Rohman, Jesenko Stanko, neimenovani, Anica Snoj, Franja Snoj, Vinarska zadruga v Celju — vsi po 100; »neimenovani« svoj drugi dar, dr. A. Schiffrer-Ribnica, Vih. fin. svetnik M. Spindler — vsi po 50; šef. min. oddel. dr. Rud. Marš 32; arhitekt Mih. Oselin, Ramovš Fran, Vitek Josip, Stegnar Vinko, Vojteh Debeljak v Škofji Loki — vsi po 25; Tavčar Ivan, dr. Fr. Hubad, Tomaž Josip, Fr. Uršič — vsi po Din 20; Ballozh Karel, Fr. Gombač, Valentin Vončina K

Vpisovanje članov se bo vršilo med obmenjenim koncertom pri mizah, ki bodo postavljene pri vhodu osiroma izhodu v Zvezdo.

Člani društva so (po členu 15):

1.) častni, ki imajo ali so imeli velike zaslugе za Društvo in jih kot take proglasi glavna redna letna skupščina na predlog glavnega odbora;

2.) veliki dobrotniki, ki Društvo podeli ali zapuste vrednost najmanj 50.000 dinarjev;

3.) dobrotniki, ki podeli Društvo enkrat za vselej najmanj 10.000 dinarjev;

4.) ustanovniki, ki podeli Društvo enkrat za vselej najmanj 2000 dinarjev;

5.) stalni, ki podeli Društvo enkrat za vselej najmanj 500 dinarjev;

6.) redni, ki prispevajo vsako leto 30 dinarjev;

7.) pomožni člani, ki prispevajo vsako leto 6 dinarjev.

V nedeljo 8. junija dopoldne bodo prodajale učenke naših meščanskih šol po vseh ljubljanskih ulicah cvetlice v prid Rdečega križa.

Naj bi ne bilo nikogar, ki bi odklonil te cvetlice!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 6. junija 1924.

Klerikalizem nekdanj in sedaj.

Kdor hoče spoznati neznajnost naših klerikalcev, naj si ogleda »Slovenca« in njegovo pisavo v času, ko je bila klerikalna stranka gospodar položaja v Sloveniji in ko je v Beogradu sedel na vladi dr. Korošec. Naravnost neverjetno je, kako so se klerikalci v štirih letih prelevili iz državotvorne stranke v ognjišče protidržavnih komplotov. Kmalu po dogodkih na Zaloški cesti je priobčil »Slovenec« uvodnik, v katerem pravi: »Narajajoča draginja življenja in uvoznih predmetov, predvsem obleke in obutve tare skoro vse plasti prebivalstva in ustvarja nemirno razpoloženje — najugodnejša tla za ljudi blodnih nazorov in brezvestnih src, ki hočejo zavesti ljudstvo na pot sistematičnega razdeljanja, katerega konec bi bila še strašnejša beda in popolna odvisnost od inozemstva. Kerenina vsega zla leži v tej anarhiji gospodarstva in mišljenja; iz nje je vzrastle dvojni pritisk: kuratela od znanja, krvavi teror od znotraj. In tu doni od vseh strani klic: Država naj pomaga! Res je. V tem oziru je treba priznati, da je mnogo zamujenega, treba je pa tudi preudariti, da leži velik del krivde na državljanjih samih, ki so le redko podpirali državo, ko je skušala ustvariti boljše in rednejše razmere.«

Cujte in strmitel! Tako sta mislila »Slovenec« in njegova stranka pred dobrimi štirimi leti, tako sta obsojala svoje sedanje uredništvo! Ali ni značilno, da klerikalizem imenuje svoje zaveznike »ljudje blodnih nazorov in brezvestnih src, ki hočejo zavesti ljudstvo na pot sistematičnega razdeljanja, katerega konec bi bila še strašnejša beda in popolna odvisnost od inozemstva.« na drugi strani pa rolni na one, ki hočejo slovensko ljudstvo odvrniti od te nevarne poti? »Iz nemirnega razpoloženja, ki se je polastilo ljudstva radi dragine in težkih davčnih bremen,« kuje klerikalizem svoj politični kapital, torej velja ta obsodba zanj. Ali ni karakternistično, da je videl klerikalizem korenino vsega zla tam, kjer jo vidimo mi še danes? Ali ni značilno, da je zagovarjal vlado, ki jo danes tako ljuto napada? In končno, ali ni višek zanimivosti, da je »Slovenec« pripisoval velik del krivde za neurejene socialne razmere državljanom samim, ki so le redko podpirali državo, dočim danes zvrčava vso krivdo na vlado? Mar so se državljanji v tem času tako temeljito poboljšali? Gotovo ne. Isto, kar je trdil o naših razmerah »Slovenec« pred leti, velja še danes, samo, da so klerikalci obrnili plašč po vetru, ker ni so več pri jaslih. Vsa klerikalna politika se suče torej okrog osebnih ambicij in koristolovstva peščice vodilnih oseb, ki bi si radi napolnili žepne na račun ljudskih žuljev. Politični kameleoni in po mišljenju lopovi!

★ ★ ★

Imenovanje velikih županov. Kakor smo že včeraj poročali, je kralj Aleksander včeraj popoldne podpisal ukaz, s katerim so imenovani za velike župane v Ljubljani dr. Vilko Baltič, v Mariboru dr. Otmir Pirkmajer, v Zagrebu dr. Ivan Zucco, v Karlovcu Mojsilović, v Osijeku pa Perković. Kakor čujemo, prevzame novoimenovani veliki župan dr. Baltič že dne dni vladne posle. Dosedanji veliki župan Šporn postane načelnik v ministrstvu notranjih del.

Minister dr. Sršić v Ljubljani. Včeraj dopoldne je prisel v Ljubljano minister notranjih del dr. Milan Sršić. Na pokrajinski vladi si je dal poročati o dogodkih v Trbovljah, na kar se je v spremstvu državnega podtajnika Wilderja z avtomobilom odpeljal na Bled, kjer ga je kralj sprejel v posebni avdiciji. Takoj za ministrom dr. Sršićem je sprejel kralj državnega podtajnika Wilderja, ki mu je referiral o uspehih preiskave v Trbovljah. Za Wilderjem je bil sprejet v avdiciji tudi bivši minister dr. Gregor Zerjav. Kasneje je povabil kralj vse tri politike na večerjo. Gosposode so ostali pri vladarju skoraj do polnoči.

Klerikalci in slovenstvo. Gosposode okoli »Slovenca« in drugih klerikalnih listov se kaj radi trkajo na svoja »slovenska« prsa, češ da so edini zastopniki slovenskih interesov. Domači nacionalizem so vzeli v zakup, da bi mogli tem uspešneje agitirati proti ju-

goslovenskemu nacionalizmu. Kako so ti ljudje nacionalni v resnici, dokazuje slučaj, ki se je pripetil te dni v »Slovenec« uredništvu. Dobrovolci so poslali vsem ljubljanskim dnevnikom resolucijo, v kateri obsojajo bratomorni čin v Trbovljah. Vsa uredništva so radevolje priobčila to resolucijo, le »Slovenec« glavni urednik je odločno izjavil, da je ne more sprejeti, menda zato, ker ne hvali komunistov za krvoprelitje. Pač pa je »Slovenec« radevolje priobčil dr. Lemežovo pismo. Sodbo o tem, kdo je bolj nacionalen in kdo čuti bolj slovensko — dobrovolci ali dr. Lemež — prepuščamo javnosti.

Imenovanje. Po poročilu iz Beograda je imenovan višji šolski nadzornik Pavel Fleré za referenta o osnovnih in narodnih šolah v Sloveniji pri ministrstvu prosvete v Beogradu. Aretacije v Ljubljani radi trboveljskih dogodkov. Po naših informacijah sta bila aretirana radi hujšanja dva tehnika. Tehnik Klinc je bil aretiran v sredo popoldne, ker je hujškal trboveljske rudarje proti nacionalistom. Govoril je na nedeljskem shodu, ki se je vršil v komunističnem domu pred sprejemom Orjuna po Trbovljah. Dalje je bil aretiran radi širjenja protidržavnih idej in komunizma strasten komunističen agitator tehnik Fran Klobčič. Aretiranih je bilo te dni tudi več vodilnih komunistov, katerih imena radi preiskave ne moremo objaviti. Klinc in Klobčič sta bila izročena sodišču.

Aretacije v Trbovljah. Po poročilih iz Celja je bilo dosedaj aretiranih in izročenih okrognemu sodišču 17 udeležnikov nedeljskega napada v Trbovljah.

Iz Trbovelj nam piše g. Slavko Puškar, brivec, v svojem in svoje žene imenu in ugotavlja, da ni resnična vest, ki smo jo zabeležili v našem listu, da bi bila v nedeljo vrgla bomba iz svojega stanovanja njegova žena Marija. Beležimo to izjavo v nadi, da bo že uvedena preiskava dognala, kdo so pravi povzročitelji krvavih dogodkov in kdo je bil tisti, ki je vrgel ominozno bombo.

Zagonetno je izginil sin našega berlinskega konzula. Iz Berlina nam danes 6. t. m. javljajo, da je včeraj na zagoneten način izginil 5 in pol letni sin jugoslovenskega konzula v Berlinu dr. Ernsta Barkhausena. Domnevajo, da je sinčka odpeljal neki slučajno opuščen nastavljenec konzulata.

Iz Kamnika smo dobili telefonsko poročilo, da je tamkaj umrl po dolgi, mučni bolezni g. Fran Stele, štom Slovenije znani pevec, pevovodja in pevski organizator star 63 let. V zadnjem času pred vojno je bil uslužben pri mestni občini. Pokojnik si je pridobil velike zaslugе na kulturnem polju kot organizator pevskih društev. Najprej je z drugimi navdušenimi pevci osnoval v svojem rodnem mestu pevsko društvo »Liro«, ki jo je kot pevovodja dvignil na višek popolnosti. Pred dobrimi 30 leti je »Lira« slovela kot eno najboljših slovenskih pevskih društev. Pod Stetelovim vodstvom je razvijala najzibavejšje delovanje. Prirejala je po vsej Sloveniji koncerte, se udeleževala vseh narodnih prireditelj in s pesmijo vzbujala med ljudskimi množicami narodno zavest. Svoje pionirsko delo je raztegnila celo na Koroško, kjer je slavil pokojni Stele s svojim odličnim pevskim zborom prave triumfe. Nastopi kamniške »Lire« slasti v ogroženih narodnih krajih so dali povod, da so se tudi tu osnovala slovenska pevka društva, ki so s slovensko pesmijo mnogo pripomogla k narodni probuji. Ko je Stele zapustil Kamnik in odšel na Primorsko, je društvo, katerega duša je bil, jelo hirati in pehati, in ni več ni igralo v našem pevskem življenju tiste odločilne vloge, kakor nekdanj. Na Primorskem je Stele nadaljeval v Kamniku započeto delovanje. Povsodi je organiziral pevsko zbor in bil njih duša in gonilna sila. Odlikoval se je ne samo kot izredno nadarjen in več pevovodja, marveč tudi kot odlični pevski tenorist. Bil je navdušen narodnjak in pripravljen na prednjačenje. Njegovo življenje ni bilo baš posuto s rožicami. Za kosček kruha se je moral čisto trdo boriti. Vedno vesel, temperament na mu je pomagal preko vseh težkoč in kadar mu je pesa življenja najbolj težila telo in dušo, je lakal in tudi na del utehe v petju in pesmi. Če se ne motimo, se je med vojno zopet vrnil v svoje rodno mesto Kamnik. Dasi je bil še bolhen, se je vendar znova lotil dela pri »Liri«, ki je kmalu znova oživela. Lani je težko obol, danes pa so mu Sojenice prestrigale nit življenja. 2 njim je legel v grob eden najbolj zaslužnih slovenskih pevcev. Pogreb bo jutri v soboto ob 17. v Kamniku na pokopališču Zale. Bodi zaslužnemu kulturnemu delavcu ohranjen trajen in svetel spomin!

Obvezno frankiranje pismenih pošilk za Avstrijo je odpravljeno od 1. tm.

List »Internationale Pressekorrespondenz« se nazivlje prepovedi vtihtopija v našo državo. Uradno se razglasa, da prihajajo kljub prepovedi komunistični spisi, listi in brošure, slasti pa glavno glasilo »Internationale Pressekorrespondenz« iz Berlina preko Dunaja po tamkajšnji komunistični organizaciji v našo državo. Ta list se vtihtopija na ta način, da se vtihta v razne avstrijske časopise ali pa se razpošilja pod posebnim ovitkom kakor tiskovina.

Glas Svobode, glasilo slovenskih komunistov se glasom verodostojnih poročil preseli v Zagreb. Vzrok preselitve so bile dogodki v Trbovljah.

Popravek. V poročilu o pogrebu trboveljskih žrtv smo pomotoma navedli, da so vence in cvetje nosile narodne dame, dočim bi se moralo pravilno glasil članke Orjune.

Mestna zastavljajnica ima tomesečno dražbo oktobra 1923. zastavljenih predmetov 12. tm. ob 3. popoldne.

Danes, v petek, vsi na koncert Šentjakobskega orkestra in pevskega zbora ob pol devetih v Filharmonijo!

Smola »detektiv«. V Zagrebu se je predstavil v Petrovi ulici neki neznanec trem mladenčim, ki so se razgovarjali na ulici, za detektiva in je zahteval od njih, da se legitimirajo. Mladenčji pa mu niso nasledili so zahtevali od njega, da se legitimira. Neznaneec jih je nato pozval, da mu slede na stražnico. Med potjo pa jo je bliskovito ubral po neki stranski ulici, vendar so mu bili mladenčji za petami in so ga ujeli. Prignali so ga na policijo, kjer so ugotovili, da je »detektiv« brezposelnj mizarski pomočnik Milan Grah iz Zagreba, ki je bil sodniško izgnan iz Zagreba. Oddan je bil sodišču.

Viom pri dr. Šusteršiču. Dne 1. tm. popoldne je bilo vloženo v stanovanje dr. Ivana Šusteršiča na Miklošičevi cesti. Ukradeni so bili sledeči predmeti: ovratna ogrlica s podolgačo saponko, okrašen s briljanti, fino izdelana cigaretna doza, dva namizna pepelnika iz srebra in šest srebrnih kavnih žlic v skupni vrednosti 5000 D.

Policistična kronika. Ovadne: tatvina 1. cestnopolidski red 2. prekrščenle policijske ure 1. pretep 1. zlaščevalni predpis 2. — Razne tatvine: V Tuznem je bilo vloženo v stanovanje Marje Verlič. Tatovi so odnesli več zlatih in srebrnih predmetov v vrednosti 2125 D. — Med vožnjo Zagreb-Zid. most je bila Marita Josipović iz Frana ukradena torbica s 400 Dm. — V Sent Jurju sv vložili neznanj storilci pri posestniku Henriku Širše. Odnesli so mnogo obleke, dalje komad usnja, govejo kožo in precej perila. Vrednost ukradenih predmetov znaša nad 7.000 D. — Mariti Mušić iz Trzina so bili iz stanovanja ukradeni različni predmeti v skupni vrednosti 843 D.

Na Lavtaškem vrhu. obč. Stara Loka, je bilo vloženo pri posestniku Janezu Dobretu. Tat je razbil s sekirjo skrinjo in odnesel različno perilo ter obleko v vrednosti 3200 D. — V Potoški vasi so tatovi obškali posestnika Petra Borštnarja. Ukrali so različne predmete in nekaj srebrnega denarja. Škoda znaša 4000 D.

Tatvina vojnih obveznic. Iz občinske pisarne v Prekoberdu je bilo ukradenih 18 vojnih obveznic po 1000 D. Obilicije so imele serijsko številko 1599.

Obdrži zdravo telo, 2876
Za usta, zobe, grlo
Odol rabi!

Misli boljše!

IZ CELJA.

Žalna manifestacija v Narodnem domu. V sredo zvečer je sklicala celjska Orjuna žalno zborovanje v veliko dvorano Narodnega doma. K zborovanju se je zbralo toliko narodnega občinstva, da je bila dvorana nabito polna. Zborovanje je otvoril tajnik celjske Orjune Pogačnik, ki se je v krasnih besedah spominjal padlih borcev v Trbovljah. Njegov govor je končal s trikratnim slava-klicem padlim borcem. Govoril je nato starosta celjskega Sokolskega društva dr. Milko Hrašovec ter g. Jerše. Vsi govori so navdušili občinstvo, katero je ogorčeno protestiralo proti zločinstvu, ki so ga storili zaslepljeni ljudje nad svojimi slovenskimi brati. S »Hej Slovanci in orjunaško himno ter navdušenimi klici kralju in narodnemu edinstvu je bilo zborovanje zaključeno. Občinstvo se je nato mirno razšlo.

Gospodarska stranka je sklicala v sredo zvečer v gostilni Permozer volilni sestanek svojih volilcev, kateri je bil dobro obiskan. V začetku sestanka se je gosp. Misja v lepih besedah spominjal o zločinskih roke v Trbovljah umorjenih borcev za narodno edinstvo, katerim so novotni an-

klicali trikratni slava. Nato se je pričel volilni sestanek, katerega je vodil nosilec gospodarske liste g. Vinko Kukovec. G. Založnik je na to orisal program gospodarske stranke. Vrhila se je nato debata, katere so se navzoči pridno udeleževali. Volilni sestanki kažejo, da bo lista gospodarske stranke pri volitvah dosegla gotovo časten uspeh.

Baletni večer se vrši v torek 10. junija ob 20. zvečer v mestnem gledališču. Gostujejo člani ljubljanske opere.

Glasbena Matica v Celju priredi 11. in 12. tm. v mestnem gledališču dve javni produkciji gojencev. Pri I. produkciji nastopijo gojenci nižje stopnje (gošili in glasovir) pri II. pa gojenci srednje in višje stopnje.

Mestni magistrat objavlja razglas, glasom katerega morajo hišni posestniki držati hišne tablice v čistem čitljivem stanju. Kdor bi se tega ne držal, bo kaznovan po obstoječih predpisih.

Veliko tombolo priredi društvo nižjih poštnih uslužbenecv dne 3. avgusta na Dečkovem trgu pred Narodnim domom.

Porota. V četrtek dopoldne sta se pred poroto zagovarjali 15 letna Stefanija Vinkovič in 47 letna Terezija Zumer iz Rogaske Slatine radi hudodelstva požiga T. Zumer, ki ima trgovino v Rogaski Slatini, je imela jezo na svoja konkurenta trgovca Avgusta Otopreca in trg. Cirila Zuma Napeljevala je svojo služkinjo Stefanijo Vinkovič, naj vlije ponoli skozi špranjo v oknu v trgovino petrolej (ter ga žažge). V ta namen ji je tudi dala steklenico petroleja. Vinkovičeva se je dala zapeljati in je storila to v noči 24. februarja 1924. V trgovini je začelo goreti in je zgorela polica pri oknu, okvirji v oknu, popadale so ven šipe ter tudi nekaj vrec je zgorelo. V tem času je prišel mimo trgovine neki Jakob Ogrizek ter opazil ogenj, katerega se mu je s nekogom posrečilo pogasiti. Stefanija Vinkovič je dejanje priznala. Ter. Zumer je s prva tajila, na to pa tudi priznala. Porotniki so pri Vinkovičevih krivdo zankali, pri Zumrovih pa potrdili vprašanje, da je dala Vinkovičevim petrolej, druga vprašanja pa zankali. Zumrova je bila obsodena na eno leto težke ječe, Vinkovič pa oproščena.

IZ MARIBORA.

Vesti o novem velikem županu. Vest o imenovanju novega velikega župana ni presenetila. Iz našega poročila o odhodu dr. Ploja v Pariz je razvidno, da je bilo mesto g. dr. Ploja že od vsega početka provizorno. Ali kakor je za to kočljivo mesto designirani g. dr. Pirkmajer osebno priljubljen in znan kot izborni politični uradnik, vendar je že danes gotovo, da se bo tudi on imel boriti z velikimi težkočami.

Žalna proslava Orjune. V sredo zvečer se je napolnila velika dvorana Narodnega doma zavednega občinstva v svrhu žalne manifestacije. Žalno zborovanje je otvoril g. prof. Kenda, ki je med vihranim odobravanjem naglašal, da otvarja to zborovanje po daljšem odmoru ukinitja proslavljenja mestne Orjune zopet kot predsednik uradno poslujoče Mestne Orjune. — Žalni govor je imel predsednik oblastne Orjune g. dr. Stefanovič. Med drugim je v tolažbo navedel, da to ni bil pogreb žrtv na ljubljanskem pokopališču, nego to je bil trujumfalo pohod nacionalistične ideje. Govornik je pripravljen, da ni več daleč čas, ko se bodo vsi trije bratje SHS našli v enem demu Jugoslavije. Govor se je s trikratni »Slava« klici v spomin žrtvam končal. G. prof. dr. Pivko je izrazil svoje sožalje v imenu Sokolstva in dobrovoljstva. V spomin je poklical zgodovino sličnih dogodkov, pojasnil je Ljudno komunizma, a stavil je tudi resno vprašanje, če smo tudi mi storili svojo dolžnost, da bi take blodne ne imele povoda za dostop med naše ljudstvo. — Prof. g. Ribarič je v imenu Jugosl. Matice izrazil svoje sožalje v hrvaški jeziku. Napram komunizmu je stavil za vzor pokojnega jugoslovenskega patrijotja Skerlića. Zaključno besedo je imel zopet predsednik Mestne Orjune, ki je navzoče Orjunaše zaprisegel, da bodo izvršili oporoko v Trbovljah padlih žrtv zaključil je žalno proslavo s pozivom naj se Orjuna mirno razide in da naj se ne da zapeljati kakim nepredvidnim činom.

Izredni občni zbor Slov. obr. društva. Kakor izvemo, je te dni demisijsiral svoj nov voljeni odbor. Za prihodnji teden se sklicuje izredni občni zbor, na katerem se ima voliti novi odbor.

Narodno gledališče. Zadnje predstave kažejo, da se bližamo koncu letošnje sezone. Operni del se kar ne more ločiti od repiz. »Čaršavska kmečinja, ki kljub tolikim ponovitvam še vedno vleče. Opera je ostala privlačna tudi za nemško občinstvo. Izmed dramskih predstav se ponavljalo Kamela skozi uho švanke in Magda.

Požar na Dravskem polju. V sredo okrog pol dne v Sv. Marjeti na Dravskem polju pri posestnikih Ivan Spural in Fran Kumerče izbruhnil iz doslej neznane vzroka ogenj, ki se je v kratkem času raztegnil na 8 poslopij in sicer: 2 hiši, dvoje gospodarskih poslopij, dvoje hlevov in dvoje kozolcev. Požarne barmbe iz St. Janža, Frana in Podovce ter iz Maribora so takoj hitele na lice mesta ter omelile ogenj pred splošnim požarom. ki je grozil uničiti celo vas. Večji požar so takoj ob izbruhu zastavila drevesa okoli že gorečih poslopij. Skupnim močem požarnih barmb se je posrečilo omejiti požar celo na že v ognju se nahajajočih poslopij. Ohranili so obe hiši in po večini tudi gospodarska poslopja. Popolnoma zgorela sta kozolca ter hleva, dočim so pri ostalih poslopijih morali žrtvovati strehe. Gasilno delo je bilo oteženo, ker ni bilo vode.

Roparski napad v Vurmu. Posestnika in trgovca I. Koška iz Maribora je pri Sv. Lovrencu napadel neki Siker in mu iztrgal kufurto z večjim zneskom. Koška je začel bežati, napadalec pa ga je dohitel, ga zrušil na tla in mu pokleknil na prsa. Zahteval je, da mu izroči ves denar, če ne, mu prereže vrat. V tem je prišel po cesti delavec Josip Lorbek iz Remščka. Ko ga je Siker opazil, je izpustil svojo žrtev in pobegnil. Orožniki drznega roparja zasledujejo.

IZ PTUJA.

Zaprisega vojaških obvezancev. — Glasom dopisa kr. voj. okrga v Mariboru se vrši skupaj z rekrutacijo prisega vseh do sedaj nezapriseženih vojaških obvezancev (branič in rezervist) do 50 leta. Pozivajo se vsi do sedaj še nezapriseženi vojaški obvezanci do 50 leta starosti, da se v to svrhu najdlje do 20. t. m. javijo pri mestnem magistratu v Ptuj.

Društveni dom. Nedavno tega se je vršila pri Mali Nedelji tombola narodno kulturnega društva, ki je prav dobro uspeła. Društvo pripravila otvoritev društvenega doma za dan 20. julija.

Žalna manifestacija. Dne 5. junija je priredila mestna Orjuna — Ptuj — Breg v zgornji dvorani Narodnega doma žalno zborovanje za preteklo nedeljo v Trbovljah padle žrtve. Udeležba je bila izredno številna.

Sreško poglavarstvo v Šmarju pri Jelšah. 1. junijem je bilo ustanovljeno novo sreško poglavarstvo v Šmarju pri Jelšah. Tja so bili premeščeni tle uradniki iz Ptuja: Za sreškega glavarja dr. Megušar, za komisarja dr. Kartin, tajnik Puc in 2 pisarniški moči.

Sportna tekma. V nedeljo dne 1. tm. se je vršila na Izgališču S. K. Ptuj, prvenstvena tekma med S. K. Ptuj in S. K. Celje. Končala je 5:2 v prid Celjanom. Vrhili se je jako hud boj med obema moštvoma, pri katerem je bil »Lazar« težko ranjen v levo nogo.

Čaruga pred sodiščem.

Izpoved orožnika Dronjaka. — Kdaj bo izrečena obsodba.

Ostjek, 4. junija. V popoldanskem zaslišanju je bil zaslišan priča Stepan Filipovič, kočijaž umorjenega gostilničarja Schlosbergerja iz Bokšića. Pripovedoval je, da je stal usodnega dne na dvorišču, ko so nenadoma pristopili trije orožniki. Rekli so, da iščejo komite. Eden je odšel z gospodarjem skozi vse sobe in sta odšla v skladišče, drugi je ostal na cesti, tretji pa je stražil v gostinjski sobi. Nenadoma se je začel iz smeri skladišča strel. Takoj nato je prišel orožnik, ki je odšel z gospodarjem in glasno je rekel: »Gotov je!« Vsi trije so nato odšli. V skladišču je našel nato gospodarja mrtvega. Pri konfrontaciji ni pričal spoznal nobenega obtoženca.

Priča Emerik Speer je bil zaslišan o zločinu v Tompojevcih. Roparji so ga z naperjenim orožjem v roki pogнали v pisarno. Eden mu je rekel: »Vse di se na klop, če ti je življenje drago!« Na tleh je že ležal težko ranjeni Nemec Antonius. Ko so prišli orožniki, je bil Pirkmajer že mrtve. Priča pri konfrontaciji Čaruge ni spoznal.

Priča Ana Siegel je bila zaslišana o istem zločinu. Nahajala se je baš v kuhinji, ko je začela divje streljanje. Videla je Pirkmajerja, katerega je podil orožnik. Nato je opazila, kako so »orožniki« vlekli blagajno na dvorišče. Čaruge tudi ona pri konfrontaciji ni spoznala, izjavila pa je, da je bil napadalec roparju sličen.

Zanimivo je bilo zasliševanje orožniškega narednika Dronjaka, ki je Čaruga prijel. Izpovedal je sledeče: Dne 23. decembra je prišla k meni patrulja z narednikom Baltincem. Rekel mi je, da vsi sledovi vodijo k vojaškemu liferantu Drezgiću. Imel je na sumu Priča, Nikolo in Marka Drezgića in Krmpotića. Prvič in Nikolo Drezgić sta takrat roparski napad v Ivankovem že deloma priznala. Podil sem jih iz kraja v kraj in našel sem pri ženi Marka Drezgića razne zlate predmete, katere sem ji na zvit način izvil. Nato sem poklical Pfaffa in ga konfrontiral s Čarugo, ki je bil takrat že v mojih rokah, ne da bi vedel, kdo je prav. Zaprav. Roparji so nato priznali napade v Gunji in Ivankovem. Poklical sem Nikolo Drezgića in ga zasliševal o roparskem napadu v Tompojevcih, nakar je priznal, da je bil tam. Priznal je tudi, da je odnesel tri Pirkmajerjeve puške. Marko Drezgić je končno priznal, da Nikola ni njegov brat, temveč navaden razbojnik, čigar ime si pa ne upa priznati. Tedaj je nastal v meni sum. Poklical sem Nikolo Drezgića in mu rekel v obraz, da on ni Nikolo Drezgić, temveč — Jovo Čaruga! — Čaruga je prisenečen priznal. Nato je izdal tudi svoje tovariše. Med potjo v Vinkovce mi je dalje priznal, da je uniformo orožniškega narednika Tintorja skril v Jankovcu. Priznal je tudi umor Tintorja, napad na Merka in Doležala. Zločin nad Pirkmajerjem sta izvršila Veliki Prpič in Jovo.

Čaruga je sedaj nenadoma med priče vanjem Dronjaka poskočil iz razjarjen za klical: »Tu ta (pokazal je Dronjaka) me je tako pretepal, da sem bil popolnoma zlomljen. Ni res, kar govori!« Istotako je začel kričati Prpič: »V Tompojevcih in Vinkovcih me je pretepal!« Obravnava je bila nato končana.

Proces proti Čarugi bo verjetno še ta teden končan, ker se ima vsega skupaj zaslišati še 13 prič. Po Binkošti se prečitajo razni spisi, nakar sledijo playdojerji. Obsodba bo izrečena v času od 16. do 20. junija.

Poživhe.

Mlad, šrn, velik pes se je zatekel Zupanu, Rimska cesta 27. Lastnik naj ga takoj odvzame.

Kar Vi potrebujete, to je Elzafluid. To pravo domače sredstvo, katero prežene Vaše bolečine! Polzurna pošiljka D 27. — Lekarnar Eug. V. Feller, Stubica Donja, Elzafluid 238, Hrvatska.

Gospodarstvo. TRGOVINA IN CENE V RUSIJU

Naši komunisti zelo radi kritizirajo sedanji individualni gospodarski sistem češ, da nudi bogat vir dohodkov za trgovce-posredovalce med producentom in konsumentom, da torej trgovci eksploatirajo široke sloje naroda. Za vsakogar, ki zna presojati gospodarsko življenje, je jasno, da trgovci in posredniki kot stan ne samo da niso eksploatatorji in paraziti, temveč da opravljajo v družabnem življenju važno funkcijo s tem, da razpečavajo vsakdanje potrebščine med konsumentom. Med njimi so morda tudi eksploatatorji, toda to so vedno posamezniki, ki pa s svojim vedenjem ne morejo kompromitirati trgovskega stanu. Ali je v gospodarskem življenju sploh mogoče pogrešati trgovce? Očitno ne. Če posredniki med producentom in konsumentom niso trgovci s svobodno konkurenco, morajo prevzeti to nalogo državni ali javni uradniki, čijih delo pa bo vedno za družbo dražje, kakor pa za posameznika. Da je to res, se lahko prepričamo ne samo iz teorije, temveč tudi na praktičnem primeru drugih držav, da je sovjetski trgovinski sistem pogosto dražji, kakor pa istem svobodne konkurence. Po teh podatkih je razlika med cenami na debelo in na drobno zelo velika, morda večja, kakor v drugih državah, kjer ne poznajo sovjetskega sistema. Oglejmo si torej številke, ki so v gospodarskem življenju vedno in povsod merodajne.

Cena v zlatih rubljah	na	na	razlika
	na	na	
	na	na	
Vrste blaga	debelo	drobno	%
sol 1 pud	1.20	2.00	66
kotenina 1 aršin 0.30	0.50	45	
tobak (mahorka) 0.75	1.60	116	
petrolej 1 pud	2.65	4.00	50
sladkor 1 pud 11.50	20.00	70	
čaj 1 funt	0.30	0.60	100

Ti podatki kažejo zelo občutno razliko med cenami na debelo in na drobno. Jasno je torej, da tvorijo pri sovjetskem sistemu, pri upravi, ki hoče veljati za zaščitnico interesov širših plasti naroda, stroški za posredovanje med konsumentom in producentom velik del vrednosti blaga. Zato so cene v sovjetski Rusiji vedno višje, kakor pred vojno, ko je imela država svobodno konkurenco in osebno lastnino. Iz podatkov, ki jih je priobčilo »Ekonimistično obozrenije«, je razvidno, kako so poskočile cene v zadnjih 10 letih. Če vzamemo cene 1. 1913 za 100, so znašale 1. 1923: sladkor 186, sol 300, platno 222, milo 178, tobak 178. Cene vsakdanjih življenjskih potrebščin so torej zelo poskočile. Pri tem ne smemo zabiti, da je valuta ista, kajti Rusija ima zlat denar (červonca) predvojne vrednosti. Vsi ti podatki dokazujejo, da je državni sistem produkcije in razdelitve dražji kot sistem svobodne konkurence. Zato ne razumemo tistih krogov, ki priporočajo in zagovarjajo ta sistem, dasi bi brez dvoma samo škodoval ljudskim interesom. Tudi v tem slučaju ostanejo komunisti, ki agitirajo za sovjetski sistem, zvesti in dosledni svoji taktiki-demagogiji in političnim lažem. Dokler komunisti s fakti iz gospodarskega življenja v Rusiji ne dokažejo, da je tam gospodarski položaj ljudskih mas boljši, kakor drugod, ostane vsa trezna javnost pri svojem stališču, da ti elementi s svojo agitacijo zavedno varajo ljudstvo in ga vodijo v nesrečo.

— **Adriatske Bank.** — **Jadranske bank.** — Je svoječasno osnovala svojo podružnico na Dunaju. Kasneje se je ta podružnica popolnoma osamosvojila ter postala samostojni zavod, ki si je dadel ime »Adriatske Bank«. O tej banki čitamo v »Neue Freie Presse« dne 5. t.m.: »Za dalje časa govore, da se zelo težko giblje »Adriatske Bank« in da ima razne zapreke pri dobivanju kreditov v tuzemstvu in inozemstvu. Kakor čujemo, bo predsednik te banke Samuel Bronner izstopil iz uprave, nadomestje ga zastopnik neke druge skupne interesentov.«

— **Tedenski živinski sejem.** — **Zagreb.** 5. junija. Na današnji živinski sejem je bilo prignane precej rogate živine, zlasti volov in telet. Mnogo je bilo prignanih tudi prašičev. Cene za kilogram žive teže so notrale: voli 11–15.50, krave 8.50–13.50, tele 12.50–14, svinje, debele, 16.50–17.50, debele sreme 21–22, mesnate domače 16.25–18; konji: težki tovorni 11–14.000, lahki tovorni 11–12.000 lahki vojni 6.400 do 7.000, srednji vojni 6.500–7.500, jahalni 6–8.000.

Borzna poročila.

Zagrebska borza.

Dne 6. junija. — Sprejeto ob 13. Devize: Curih 14.678–14.775, Pariz 421.50–426.50, Dunaj 0.1164–0.1184, Praga 243 %–248 %, London 359.50–362.50, Milan 361.50–362.50, Newyork 83.10–84.10, Sofija 57–60, Bukarešta 33.50–36.50, Budimpešta —, 0.10, Bruselj 362.50–367.50, Amsterdam 31.35–31.65. Valute: dolar 82.125–83.125, češka krona 241. —. Efekt: 7% invest. posojilo 1921 66 do 66.50, 2½% drž. renta za ratno letu 157

do 138, Centralna banka 38–39, Hrvatska eskomptna banka 131–133, Kreditna banka, Zagreb 126–128, Hipotekarna banka 68 do 68.50, Jugobanka 119. —, Prastidiona 915 do 917.50, Slavonska banka 110–115, Eksploatacija 120–122.50, Dava d. d. Osijek 360. —, Sečera, Osijek 1130–1140, Ials d. d. 60–65, Nihag 100. —, Cutman 870 do 880, Slaveks 375–400, Slavonija 104 do 105, Trboveljska 600–605, Union, paromlin 700. —.

INOZEMSKÉ BORZE.

— **Curih.** 6. junija. Današnja borza: Beograd 6.90, Praga 16.60, Dunaj 0.008010, Newyork 568.75, London 24.51, Pariz 28.30, Milan 24.67, Berlin 1.355.

— **Trat.** 6. junija. Predborza: Beograd 27.55–27.65, London 99.10–99.30, Pariz 115.50–116.50, Newyork 22.50–23, Curih 403.50–405.50, Dunaj 0.0322–0.0325, Praga 67.10–67.30.

— **Dunaj.** 5. junija. Devize: Beograd 848–852, London 305.800–306.800, Milan 3099–3111, Newyork 70.935–71.185, Pariz 3542–3558, Praga 2077–2087, Curih 12.475 do 12.525. — Valute: dinar 844–850, dolar 70.460–70.860, lira 3095–3115, češka krona 2067–2083.

Društvene vesti.

— **Zajna manifestacija na Bledu** v počast padlih bratov junakov: Stanka Znidaršiča, Franceta Slajpaha in Zarka Boltavzarja se vrši na binkoštni ponedeljek popoldne ob 15. K obilni udeležbi vabi vse iskreno jugoslovensko čuteče občinstvo mestni odbor Orjune Bled.

— **Orjuna** priredi dne 7. t. m. ob 20. v veliki dvorani hotela »Union« protestni shod proti skrunilcem grobov padlih junakov v Trbovljah.

— **Orjuna** v šiški poziva vse one, ki želijo pristopiti k organizaciji Jugoslovenskih nacionalistov, da se v to svrhu zglasijo vsako soboto ob 20. v gostilni pri Krizju v Sp. Šiški. — Mestni odbor Orjune v šiški.

— **Orjuna** v Brezicah priredi na binkoštno nedeljo ob 9. uri dop. javen žalni shod v spomin trboveljskim žrtvam. Shod se vrši pred »Narodnim domom«.

Turistika in sport.

— **Podružnica Slov. lovskega društva** v Mariboru. Redni letni občni zbor se vrši dne 11. junija t. l. v restavraciji Narodnega doma ob 14. pop. (Pri obhajevanju mora biti pristojbina priložena: Računov ne pošiljamo! Uredništvo.)

— **Dunajska Osmark** je gostovala v soboto v Subotici proti Bački in je zmigala s 3 : 1 (1 : 0). Proti kombiniranemu teamu Sombora so Dunajci podlegli s 4 : 0.

— **Druga tekma:** Sparta (Praga) proti F. V. K. Köln 5 : 2. Tekma mest Curih proti Bern 3 : 1.

— **Vzpodbujevalna kolesarska dirka.** V nedeljo dne 8. t. m. priredi kolesarska sekcija SK Primorja vzpodbujevalno kolesarsko dirko na 30 km dolgi progi Ljubljana-Dob-Ljubljana. Pričetek ob 14.30. Start in cilj na Dunajski cesti pri km 2 (pri izrisu Primorja). Dirka je dostopna vsem klubom in tudi nečlanem dirkačem. Dirka se vrši v treh skupinah: I. skupina: prosta za vse dirkače, ki so že dosegli I. ali II. mesta; II. skupina: lahka kolesa, prosta za vse dirkače, ki še niso dosegli I. ali II. mest; III. skupina: težka kolesa, pod istim pogoji, kakor v II. skupini. Za vsako skupino so razpisane tri nagrade. Prijave se sročajo do sobote dne 7. t. m. od pol 19. do pol 20. v kavarni »Zvezda« (v roke g. Brumata). Prijavnina za včlanjene dirkače 5.— Dln. za nečlane din. 10. Na dan dirke (do ene ure pred startom) dvojna prijavnina.

— **Nogometni turnir** se vrši za binkoštno znamenje v Ljubljani med prvimi moštvi SK Ilirije, Hermes, Jadran in Primorja. Podrobnosti v jutrišnjih dnevnikih.

— **Kriza v zagrebških vodilnih klubih.** Glasom poročil zagrebških vodilnih klubov je nastala v Haški kriza. Dasovič in Friedrih zapustita klub: prvi gre v Prago, drugi na Reko. — Ker je tudi Urbančič blestjal, grozi Haški handicap v tekmi proti Gradjanstvu. Vendar te vesti še niso potrjene. Na drugi strani zamestiti Rupec in Perška Gradjanstva. Rupec namerava vstopiti v Concordijo.

Podpirajte obuvane slepe in duševne

»Podpornemu društvu slepih«.

Rože ob potu.

HISTORIČNA POJASNILA K PESNITVI »ROŽE OB POTU«.

Ob času, ko se godi naša povest, je bil na desni strani Ljubljane z zidovjem ograjen samo najstarejši del tedanje Ljubljane: zid se je vlekel z utrdb na Gradu nekako v smeri sedanje Zvonarske ulice do reke, vzdolž nje do sedanje Crevlarskega mostu, in odtod kvšku nazaj na Graško planoto. V mesto je vodilo dvoje vrat; ena so stala ob Crevlarskem mostu — Crevlarska vrata — druga ob stiku sedanje Florjanske in Zvonarske ulice: — Pisana Vrata. Zakaj so se tako imenovala, ni znano; po analogiji z enako nazvanimi (id est: s krvjo oškropljenimi!) znamenji, križi, kameni itd. v slovenski narodni pesmi, bi bilo mogoče, da je morda bilo v njihovi neposredni bližini v najstarejših časih — morišče, katero so pa pozneje premestili na sedanji Friskovec (Hochgerichtstätte) t. j. križišče sedanje Martinove in Prisloje ulice. Razen potrjenega imena, spominja menda še ondoli stoječa kapelica (na mestu nekdanjega kamenitega ali zidanega znamenja) na grozljivi kraj, kakor tudi še do danes ohranjena tradicija, da ondoli straši.

Od Pisanih Vrat je ob mestnem zidu na Zabiak potekala Pasa ulica, v kateri so stanovali vrvarji oziroma uporabljali ulico za svoje sukalšče.

Svetega Jakoba cerkvice je stala neke v bližini sedanje in je bila ena najstarejših ljubljanskih cerkv.

Nekoliko pod sedanjim stolpom na Gradu je stal svojčas »Piskaški stolpič«, s katerega je par mestnih godbenikov trobilo vsak dan po večkrat kakor pesem ali kak koral.

Tik ob Crevlarskem mostu »Pod Tranco« je stala nekdanja Tranca, mirko poslopje, postavljeno na mogočne zidane stebre in oboke, pod katerimi so prodajali trgovci razno blago, dočim so bile v prvem in drugem nadstropju poslopja mestne ječe. Vsi obsojeni na smrt so bili zaprti na Tranci.

Nekako na mestu, kjer preide južni konec Starega trga v zapadni konec Florjanske ulice in odhaja ena ulica proti Sv. Jakoba trgu, druga »Stiška« pa proti vodi, je bržčas stal najstarejši rotovž. Pred njim je bil nameščen kamenit vodnjak, ne daleč od njega pa je rastle lipa, pod katero so stari Ljubljančani prirejali zabave in plesje (primerjaj pravilico o Povodnem možu in Urški).

Tedanji mestni svet ni bil samo upravna, ampak tudi sodna oblast. Stavljal se je iz mnogo malih in dvanajst velikih svetovalcev ali prisodnikov (takimenovali: svet dvanajstnikov). Njim je bil na čelu svobodno izvoljeni sodnik (v pesnitvi imenovan Luka Novak je historična oseba), čegar krvno-sodna oblast se je raztezala preko mesta tudi na okolico, in kakor izpričujejo listine, tudi na Fužine pod Ljubljano.

Na Fužinah, kjer so bile na bregovih pod slapovi in na otoku nastanjene fužine in kovačnice, leta 1540, se ni bilo današnje graščine. Ni pa izključivo, da ni že preje stalo na istem mestu starej-

še neznatnejše poslopje. Fužinska graščina je imela tudi sodno oblast, a seveda samo nad svojimi podložniki in za manjše prestopke. Zato je smela svoje hlapce tudi uporabljati za beriče.

Sodne razprave na ljubljanskem rotovžu so se vodile pri zaprtih durih. Sodil je sodnik s svetom dvanajstnikov. Obtoženca, ki je tajil, so skušali z mučenjem prisiliti do priznanja. Kakor vse kaže, obtožencev, ki navzile temu niso priznali svoje krivde, niso obsodili na smrt. Kot nekaka druga instanca je veljal vicedom.

Obsojence so izpostavljali na kamnu sramote, obsodbe je proglašal sodnik z rotovškega balkona.

Do leta 1514. so sodili Ljubljančani obtožence brez vsakega kazenskega zakonika, zgolj po tradiciji in svoji vesti. Stoprav od leta 1535, naprej je prišel v veljavo nekaj sodovnik. Kazni so bile jako trde in krute: poskušani samomor so kaznovali s smrtjo, detomorilke so žive zazidavali, pokopavali ali prebadali s kolom.

Mesto je redno zaposlovalo posebnega krvnika ali rabla, ki je v najstarejših časih bival na tedaj seveda še neizkopanem Gruberjevim kanalom na Sedlu oziroma v Soteski med Gradom in Volovcem (kakor nazivljejo vse tedanje listine sedanji Golovec).

Rabelj je veljal kot izvržek, kot nečedna, zaničevana oseba, s katero se ni maral nihče družiti in imeti opravkov. Poklic je ostal pogosto v gotovih rodbinah deden, sempatija so se zanj prilagajali ljudje dvomilnega rodu in temne preteklosti.

Po tradicionalnem ljubljanskem pravu se je na smrt obsojena detomorilka osvobodila kazni, če jo je krvnik poročil, dokaz, da je tedanje pravno čuvstvovanje smatralo to sramoto kot smrtni kazni ekvivalentno kazen in pokoro.

Od začetka XV. stoletja naprej niso imele naše dežele več miru pred Turki; osobito sta Belakrajina in Dolenska trpeti pred njimi. V svoje tolpe so Turki brezovno siloma natrpavali tudi svoje uslužbene podložnike: Srbe, bosanske Hrvate in macedonske Slovence. Za naše ljudi so bili vsi ti prisiljeni kalpada samo — neverniki in Turki. Da seveda pri svojih roparskih pohodih sovražnik ni imel vedno sreče, je umevno. Časih so jih tudi naši pognali v beg, zajeli jih kot vjetnike in jih preganjali daleč čez mejo. Pri taki priklji jim je prišla pod roko tudi »Turska deca«, katero jim je velela vest pokristjaniti in primerno vzgojiti. Krušnih očetov pa že radi prednikov gotovo ni bilo lahko najti sirotam.

Da sta bila v tedanjih časih vpliv in moč plemstva, kateremu je pripadal tudi vicedom, kakor povsod, tudi v Ljubljani vsemogočna, ne more presepeti. Meščani so zbog tega mnogo trpeli in sovražili plemenitost kakor njihovo postopajočo salego na vso moč.

Dostop k jetnikom, tudi obsojenim na smrt ni bil posebno težak, kakor se

dá sklepati iz raznih nam ohranjenih virov. Dokazano je pa tudi, da niti ječarji niti straže niso bili povsem zanesljivi in nepodkupljivi.

Mesto je imelo lastno stražo s stotnikom in praporščaki, in čuvaje, ki so pazili na požare in izključevali z Gradu ponočne ure.

Najnovejša poročila.

Važni dogodki v Sloveniji.

— **Beograd, 6. junija.** (Izv.) V Beogradu je nastalo z današnjim dnem pravo politično zatijše. Težišče vseh važnih političnih dogodkov je sedaj prenešeno v Slovenijo, tako v Ljubljano, Trbovlje in na Bled. Dogodki v Sloveniji absorbirajo vse dnevne razgovore v političnih krogih. Po poročilu iz Ljubljane je danes dopoldne tja prispel dr. Korošec, namerava, kar potrjujejo v političnih krogih, zaprositi za audienco na Bledu.

Davidovič demokratiški klub je danes imel sejo ožega odbora, ki je končno redigiral proglas na demokratiške volilce. Za ta proglas vlada povsod zanimanje, kajti vsa pozornost je obrnjena na točko proglasa, ki bo govorila o državnem in narodnem edinstvu. Načela Ljube Davidoviča so si v tej točki divergentna z načeli separatistov. Proglas izide danes popoldne in bo gotovo Svetozar Pribečević nanj odgovarjal na jutrišnjem shodu samostojnih demokratov.

Danes dopoldne je ministrski predsednik Pašić vodil običajne konference s posameznimi ministri.

Pred važnimi dogodki v Franciji?

— **Pariz, 6. junija.** (Izv. Ob 12.) Levčarski tisk naglašja z ozirom na poostrenje vladine krize in pripravljenost levčarskih politikov, da odklanjajo vsak od predsednika Milleranda dani mandat za sestavo vlade, možnost, da bo Millerand, oprt na svoje politične prijatelje, osobito na bivšega finančnega ministra Marshalla in posl. Maginota, sedaj vojnega ministra, na desničarske poslanca ter na generaliteto skušal doseči sestavo vlade, ki bo v zbornici prečitala njegovo poslanico in za tem takoj ukaz o razpustu zbornice.

Levičarski tisk obenem napoveduje, da ni izključena proglasitev obsednega stanja po celi Franciji, čemur bi dal povod vsak komunističen izgredek tekom prihodnjih dni. Levičarski tisk tudi omenja, da se taki izgredek pripravljajo na željo vlade.

— **Rim, 6. junija.** (Izv. Ob 12.) »Giornale d'Italia« javlja preko Madrida:

Tu so razširjene vesti o državnem udaru v Franciji. Po eni verziji je maršal Foch prevzel na se vso oblast. Po drugi verziji je Millerand sporazumno z najvišjo generaliteto in oprt na desnico v zbornici prevzel na se vso oblast. (Op. ured.: Te vesti je treba sprejeti z vso rezervo!)

Razred po slovanskem svetu.

IZ RUSKEGA SELA.

Poročila, ki prihajajo iz Rusije, so večinoma dirigirana v Evropo od sovjetskih oblasti. Seveda pa je nekaj povsem drugega gledati na dogodke v republiki skozi sovjetska očala, kakor pa motriti jih s kritičnim preudarkom. Zato je vlezanimi vo poročilo »Timesa«, čigar dopisnik se je pred kratkim vrnil s potovanja po sovjetski Ukrajini. V kratkem navaja sledeča dejstva:

Položaj ruskega sela se izredno razlikuje od položaja v mestu, kjer intelektualci trpi silno pomanjkanje. Kulturno zaostala vas je siloma materialno opomogla. Sicer tega ne smemo razumeti v tem smislu, da si je kmet nakopičil novcev, ne, ampak njegovo bogastvo obstoji v žitnem zrnju. Ker pa žito noče menjavati za drage industrijske produkte, ki mu jih nudi mesto, se rajši oblači v samodelno raševino ter je in pije iz lesenih ali pa lončenih posod, ki mu jih izdelujejo domači obrtniki.

Razlika med bogatim kmetom in vaškim proletarcem, bajtarjem, se je skoro docela zabralsala. Dandanes prevladuje srednjak, na katerega se je hotel opreti že Stolypin, ko je izdelaval svojo agrarno reformo. Srednjak pa ni komunist in akoravno so mu komunisti takorekoč pripomogli, da je dobil zemljo in besedo v vasi, sovražni in zaničevani komunistem. Ko se je v sovjetski Rusiji začela razdelba zemlje, so potomci nekdanjih tlačanov imeli velike predprave. Prisiljeni so poslednji prišli na vrsto. Poprje je kmet imel navado reči: »Zemlja je božja«. Dandanes pa pravi: »Samo osat raste na božji zemlji; zemlja pa, ki sem jo rasil z mojim potom, je moja, ne pa božja.« Komunističnih nauk kmet ne more trpeti. Ko se je dopisnik »Timesa« nekoč peljal po stepi, je naenkrat zaslišal interesanten pogovor med kmetom in konjičkom, ki je vlekel tarantas. Kmet mu je namreč prigovarjal: »No, Vanjaka, le hitreje, le hitreje! Ti si pa res komunist, brež oves, delati ne maraš.«

V vasi torej komunistom nima gorečnikov. Zato pa taki sedijo v državnih uradih. Pa tudi tam jih ni več nego 13%. So-

V pesnitvi nastopajoči bratovščini sta historični.

Brutalni običaji, nadevati otrokom oporekljivega roistva in pokoljenja nenačudna imena, kot Fidelis, Emilijan in podobno, ter jih na tak način za vse življenje ožigosati, se je žalibog ohranilo do današnjega dne.

VZNE MIRNENJE ANGLIJE RADI SVETOVNE NAPE-TOSTI.

— **London, 6. junija.** (Izv.) *Vznen mirujoče vesti o prevratu na Rumunskem, oziroma o katastrofalni eksploziji pri Bukarešti, državljanski boji v Albaniji ter velika napetost med Japonsko in Zedinjenimi državami so tukajšnje vodilne vladine kroge zelo vznemirile.*

Pod temi okolnostmi je Macdonald prevzel inicijato za sklicanje velike mirovne konference po rešitvi predlogov strokovnjakov za ureditev reparacij, eventualno v zvezi z razorožitveno konferenco.

Ta konferenca naj bi se posebno v kratkem času sestala, če bi se situacija na Balkanu komplicirala. Za slučaj komplikacij dogodkov na Balkanu je angleška vlada pripravljena vporabiti ves svoj vpliv in poseči vmes, da se ohrani mir.

GORIŠKI FAŠISTI PROTESTIRAJO.

— **Gorica, 6. junija.** (Izv.) Na snočnji seji gorškega fašista ste bili sprejeti dve resoluciji. Prva pravi: Goriški fašisti protestirajo proti jugoslovanskemu poslancu dr. Besednjaku, ki je v svojem govoru v rimski zbornici potvoril iz političnih nagibov, da bi hujškal tujerodno prebivalstvo proti fašizmu, resnico o dogodkih na volilnem shodu v Ajdovščini kjer je bil težko ranjen in pozneje umrl A. Strancar. Na vse te krive trditve poslancu odgovarja goriški fašisti s tem, da dviga k nebu svoje zastave in prapore, ki ne poznajo drugega kot zmago in bodo vedno zasajeni ob nedotakljivih mejah domovine. Posl. dr. Besednjak naj kriči, kakor če. Druga resolucija je naperjena proti bivšemu gorškemu proštu, fur-lanskemu poslancu ter voditelju krščanskih socialcev na Goriškem Faidut-tiju. Goriški fašisti, dokler žive na osvobojeni, s krvjo prekašenih tleh, ne bodo nikdar dopustili, da bi se povrnili na Goriško eden naigorečnejših pristašev rabelske Avstrije.

FINGIRAN DRŽAVNI PRORAČUN ITALIJE.

— **Rim, 6. junija.** (Izv.) Proračunski odsek je danes sprejel s 26 glasovi večino proti 5 belim listkom državni proračun. Opozicija je ugovarjala proti temu, da proračun izkazuje dve celi milijardi primanjkljaja, dočim je prestolni govor izrecno povdarjal ravnotežje v državnem proračunu. Opozicija se je tudi čudila, kako je bilo mogoče letos v proračunu zmanjšati izdatke za 380 milijonov, ko so ga morali lansko leto za isti znesek povečati.

vjetske oblasti v gubernskih in okrožnih mestih zelo pazijo, da se kmetje ne bi sridili nad kakim vsiljenim komunističnim doktrini. V glavnem jim gre samo za to, da kmeti točno in pravočasno plača davke in pošlje rekrute v rdečo armijo. S tem da kmet Moskvi kar je moskvinega in osrednja vlada je zadovoljna in ga ne nadleguje več. Tudi v vrstah rdeče armije izginje vpliv komunistov. Tem bolj pa oživlja tamkaj nacionalna misel. Kot največja sovraga Rusije se označata Rumunija in Poljska. Vojakom sugerirajo, da bo njihova naloga osvoboditi brate, ki ječe pod brutalnim gospodstvom tujcev.

Prepad, zijač med mestom in vasjo, se vedno bolj širi. Moskva se zama trudi, da bi vrgla most preko tega prepada. Kmet prodaja žito le v slučaju, ako mora plačati davke. V mestu pa kupuje le to, kar pri najboljši volji ne more izgotoviti sam. Stoji na stališču: »Brez potroleja ni baš težko živeti. Ampak delavec ne more biti brez kruha!« Na vprašanje, zakaj tako nerad in tako drago prodaja svoje žito, odgovarja: »Kar naj leži, saj se mu ne mudi v meščanova usta.«

Dame finega okusa

vabimo, da si ogledajo nedosežno krasne vzorce jumperjev po zmerni ceni v izlozbi modne trgovine

Fran Lukič, Pred škofijo 19

3510

Glavni urednik:

RASTO PUSTOSLEMEK.

Odgovorni urednik:

VALENTIN KOPITAR.

To in ono.

STRAŠNA JUSTIFIKACIJA GLASOVITEGA RAZBOJNIKA.

Pretekli mesec se je v mestu Harbin v Mandžuriji izvršila smrtna obsodba glasovitega razbojnika Ivana Kornilova, ki so ga ljudje nazivali »morilec tisoč ljudi«. Kornilov je bil morda eden najgrozovitejših in najdrzejših morilcev vseh časov. Skoraj ne pretrgoma je dolgo vrsto desetih let s svojo tolpo in v družbi svojega podpoveljnika ter tega žene ogrožal javno varnost v okolici Harbina. Mesto je oddaljeno približno 300 milj od Vladivostoka v Sibiriji. Kornilov je napadal vse in vsakogar. Ruse, Kitajce, banke in potnike. Imel je na razpolago močno četo, kateri je pravzaprav načeloval podpoveljnik Lomokovski, čigar žena je bila Kornilova ljubica. Kako grozovit človek je bil Kornilov, je razvidno iz naslednjega dogodka. Nekoč je bil preganjan od policije in je poiskal zavetja v hiši nekega Rusa. Krogle ruskih stražnikov so ga ranele na več mestih života. Ko je okreval, je nekega

lepega večera poklical v sobo svojega rešitelja in gostitelja, njegovo ženo in 14letno hčerko. »Edini jezik, ki zna molčati, je mrtve jezik« — je rekel vsem trem ter jim v zahvalo, ker so mu rešili življenje, prerezal vrat. V ostalem je bil Kornilov lep in statičen človek, markantna in privlačna osebnost. Znal si je pridobiti številne prijatelje in je imel povsod svoje zaupnike.

Zanimiv je bil beg glasovitega zločinca iz sodnega poslopja. Ujeli so ga že preje nekoč pri nekem zločinu. Sedel je brezbržno na zatožni klopi ter mirno poslušal sodnika, ki ga je obsodil na dosmrtno ječo. Nenadoma je vstal ter prosil sodnika, daj mi sme v sosedno dvorano, kar je sodnik privolil. Odšel je v spremstvu dveh vojakov. Med potjo mu je neka ženska — bila je njegova poznejša ljubica Lomokovska — neopaženo stisnila v roko revolver ter par ročnih granat. V naslednjem trenutku sta se zgrudila vojaka mrtva na tla, Kornilov je pobežnil iz dvorane, preplezal jetniški zid in skočil v neko bližnjo hišo, ter izšel nato pri dvorišču. Med tem se je zbrala ve-

lika množica, ki mu je skušala zastaviti pot. Vrgel je med gručo ročno granato in v trenutku se je množica razkropila. V svojem nadaljnjem begu je ustrelil deset ljudi, med temi enega stražnika. Ustrelil je tudi kočijaža na kozlu voza, skočil na voz in ga poglaval v divji dir. Bil je rešen.

Kmalu za tem je ustanovil z Lomokovskim roparsko tolpo, s katero je pričel pleniti in ropati.

Kornilov je padel v roke pravice le vsled svoje lastne častihlepnosti. Pustil se je od nekega Amerikanca fotografirati za film. Policija pa je zaznala o njegovi najnovejši avanturi in nekega večera, ko se je z Lomokovskim in tega ženo vračal v hišo Amerikanca, je vojaštvo obklopiło hišo in pričelo se je divje streljanje. Lomokovski je bil takoj mrtve, Kornilov pa je pobežnil z njegovo ženo v vodnjak, kjer so ju zasačili. Vojaštvo je streljalo v vodnjak. Kornilov pa je prijel Lomokovsko in jo držal kot ščit pred seboj. Nesrečnica je bila od krogel popolnoma preluknjana. Nato se je udal živ.

Bil je obsojen na smrt. Njegova justifikacija pa je bila ena najstrašnejših, kar jih pomni kronika zločincev. Tekom treh ur je moral pretrpeti 20kratno »smrtno«. Rahlja, ki sta ga davila z vrvi, sta imela naročilo,

na takoj popustiti vrvi, ko prične umirati. In tako je Kornilov tekem treh ur 20krat »umrl«. Dvajsetkrat so vode smrti zašumele v njegovih ušesih in dvajsetkrat so ga oživil, preden se je za večno pogreznil v njih globočine. Dvajsetkrat je odprl svoje oči v življenje in agonijo. Strašna, a pravična justifikacija!

• Milijon nezaposlenih v Nemčiji. Iz Berlina se poroča listom, da je bilo dne 12. maja v velikih rudniških podjetjih delo močno omejeno. Število nezaposlenih se ceni na 600.000, ki naraste ta teden na 1 milijon.

• V Ameriki se izplača nogo zlomiti. Slovenec Pavle Ernest iz Clevelanda si je leta 1922 zlomil pri padcu na mestnem tlaku nogo. Tožil je mestno občino in sodišče mu je prisodilo odškodnino v znesku 12.000 dolarjev, katero mu mora mesto izplačati. Ta vsota znaša v naši valuti okroglo 960.000 dinarjev. Ernest pravi, da mu je sedaj žal, da si ni zlomil še druge noge...

• Majhna mati. V mestecu Long Branch v Ameriki je neka 17letna zamorka podarila življenje moškemu detetu, ki je bilo težko 3 kg. Mlada mati je visoka samo dva čevlja in pet palcev.

• Komunistični prvak sadističen morilec. Listi poročajo, da so v Poltavi aretirali komunističnega prvaka Čukora, ker je umoril otroka. Pri hišni preiskavi so našli v kleti 18 trupel 9 do 13 letnih deklic, potem truplo dorašle ženske in na dvorišču v jami, ki je bila nalasča zato izkopana, še nadaljnjih pet otroških trupel. Čukor je zvaljal otroke k sebi, jih posiljeval in na to — moril. Komunistični listi bi radi groznega morilca oprali zato pišejo, da je zločinec bolan na duhu.

— Nov svetovni rekord Francije. Francoski pilot Bousoutrot se je dvignil s francoskim letalom in motorjem 600 HP s tremi tonami tovora na višino 2000 metrov nad letalnim poljem Toussusle-Noble. S tem je pobil dosedanj svetovni rekord ameriškega poročnika Harris, ki se je bil dvignil lani z isto težo v Daytonu na višino 1629 metrov. Toda ameriški aeroplan je imel šest motorjev po 400 HP, med tem ko je imel Bousoutrotov samo enega za 600 HP. Ta izreden rezultat pripisujejo novo iznajdenim francoskim motorjem, s katerimi se uporabljajo propelerji velikih dimenzij, ki se vrtijo relativno počasi, a je njih efekt neprimerno večji.

Naročajte Slovenski Narod!

POZOR! POZOR!
10 — 20% POPUSTA
== pri klobukih in slammikih ==
V MODNEM SALOTU
STUCHLY-MAŠKE
LJUBLJANA — ŽIDOVSKA ULICA 3
POPRAVILA TOČNO IN CENO!

Nogavice

Svilen flor Din 45—
pri
A. Sinkovec nasl.
K. SOSS, Ljubljana,
Mestni trg 19.
Velika izbira otr. majic.
Platnene obleke za
deklce in dečke.

Botri in botrice
ne pozabite svojim birmancem pokloniti

Spominsko knjigo
katere veliko izbiro priporoča
Narodna knjigarna
Ljubljana — Prešernova ul. 7

Za birmance! Lepa darila

dobe 3454
botri in botrice
najceneje v veliki izbiri pri najstarejši ljubljanski trdki
Lud. Černe,
trgovina ur in zlatnine,
Ljubljana, Wolfova ulica 3

Potrebujem
10 do 20 met. stotov
prvovrstnega
malinovega soka
(Himbeersuccus)
Ponudbe prosim na:
Simon Eekstein,
NOVI SAD. 3828

„Color“
najboljša, neškodljiva BARVA ZA LASE.
Glavna zaloga drogerija A. KANC, Ljubljana. — Razpošilja tudi po pošti. 2922

Prvovrstno 6000
pšenično moko
najboljše kakovosti iz najlepše bačke pšenice nudi po konkurenčnih cenah
Vinko Majdič,
valjični mlin - KRANJ.
Kupuje tudi vroče.

Najlepša in najcenejša birmanska darila 3678
se dobijo pri stari trdki
L. Somnitz, urar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

Za odgovore uprave naj se priloži 1 dinar. Pišeje se vnaprej.

Službe

Potnika,
v Sloveniji dobro vpeljanega — sprejme takoj trdka — Henrik Kenda, Ljubljana. 3676

Kot vajenec
želim vstopiti v kako mehanično ali ključavnico carsko delavnico. Slavko Teršelič, Rodič, Zidani most. 3846

Jelonoša (donašalec jedi)
se takoj sprejme. — Naslov: Josip Mastnak, hotel »Sloven«, Ljubljana. 3809

Knjigovodska
in korespondenčna dela prevzame za nekoliko ur dnevno izvežban knjigovodja-bilancist. — Cenj. ponudbe pod »Točnost 3813« na upravo »Slov. Naroda«.

Knjigovodja-bilancist,
ob enem korespondent, z znanjem več jezikov ter z daljšo prakso — išče stalne službe. — Cenj. ponudbe pod »Perfekten 3812« na upravo »Slov. Naroda«.

Starejše natakraje
(jelonoše), dobro izurjene, trezne, sprejme takoj restavracija na državnem kolodvoru v Zagrebu. Istotam se sprejme spreten kuhinjski mesar (Küchenfleischer), popolnoma zmožen vseh kuhinjskih in restavracijskih mesarskih poslov z večletno prakso. 3810

Več kleparskih pomočnikov
(spretnih) sprejme Viktor Fligl, kleparski mojster. — Zglasti se je v nedeljo 8. t. m. ob devetih dopoldan. Vrhovčeva ulica 3/II. — Istotam se sprejmeta dva krepka vajenca. 3839

Priden sluga
išče službe v kakšnem gradu ali hotelu. Služil je že pri boljši gospodi in ima najboljša sprisce. Razume vsa hišna in tudi vrtnarska dela. Zna tudi dobro kuhati; ker je samec, sprejme službo v vsak kraj. — Pismene ponudbe pod »Sluga/3823« na upravo »Slov. Naroda«.

Prodaj
Dva pletilna stroja
(št. 8 in 7) — naproday. Cena po dogovoru. — Elza Celik, Novo mesto št. 114. 3829

Pisalni stroj,
prvovrsten, in dve veliki oljnatii sliki z okvirjem naproday. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Razno/3848«.

Prodaj takoj
priprosto dobro ohranjen po hištvu. Istotam se prodaja velika mod. pisalna miza, »Compass« za leto 1923, osem mesecev star pes (škotski ovčar) in »rešča« za plin. — Ogleda se med 1.—3. uro popoldne. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 3838

Kupim vilo
z vrtom v mestu ali blizu mesta. Ista mora obsegati pet sob s pritlikinami (kopalnico, sobo za posle, klet), vodovod. Pravičico takojšnje vselitve ali vsaj v jeseni. — Pismene ponudbe pod »Komfort« na Aloma Company, Ljubljana. 3849

Stanovanja

Meblovana soba
se takoj odda solidnemu gospodu. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 3835

Soba se odda
solidnemu gospodu s 15. junijem. — Resljeva cesta 12, I. nadstr., levo. 3836

Nepremičnine

Kupiti ali prodati
vile, stanovanjske, trgovske in obrtne hiše, kmetijska posestva, gručine, žage, mline, stavbe, parcele itd. — OD DATI ALI NAJETI stanovanje, sobe, trgovske in obrtne lokale — za morete najuspešneje le potom

»Posest«
Realitetne pisarne d. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra cesta 24. 3770

Hišo v Ljubljani,
tudi predmestju, vsaj s 1. oktobrom t. l. prostim stanovanjem — kupi Pri morec. — Ponudbe pod »Primorec/3802« na upravo »Slov. Naroda«. 3840

Enodružinsko vilo
s sedmimi sobami, modernore urejena, soba služkinje, velika klet, pralnica, 1400 m² vrta, v najlepšem predmestju Ljubljane — se ugodno prodaja. Kupec dobi stanovanje takoj. — Poizve se pri odvetniku Ant. Bulovcu, Sodna ulica 6, II. nadstropje. 3837

Trgovski lokal
v Ljubljani na prometni cesti se išče za takoj. — Ponudbe pod »Nužno 3773« na upravo »Slov. Naroda«.

Trgovino
na prometnem kraju v mestu ali na deželi; tudi z gostilno — vzajem v najem. — Ponudbe pod »Trgovina/3816« na upr. »Slov. Naroda«.

Razno
Ivan Magdič,
krojač, Ljubljana, Gledališka ulica 7 — se priporoča za idočo sezono. 3236

Skrivnost rasti las
je rešena z najnovejšim in najbolje priznanim sredstvom, ki po zavretni kuri jamči za rast in bujnost las ter zabrani izpadanje las. — Naročila razpošilja od Din 10 naprej — »Leda«, kosmetični laboratorij, Dugošelo. 3775

Žlice, vilice,
kuhinjske in žepne nože, jedilno orodje, pipce, škarje, žepna ogledala, ustnike za cigarete, pipe, mornarske, merila (počet), »lirij«, »Jadrane« čisto, leščilo, mast in apertura za usnje, olje za šivalne stroje, črnilo in gumiarabikum — na debelo pri trdki — Osvald Dobeč, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9. 3541

Zahvala.

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja ob smrti mojega ljubljene, nepozabnega soproga, očeta, gospoda

Vinko Majdiča

izrekam prirčno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

Nadalje č. č. duhovščini, zastopnikom oblasti, Zvezi industrijcev, obrtniških zadrug, g. predsedniku Hribarju za poslovilne besede, vsem društvom in korporacijam, ki so sodelovali pri pogrebu dragega pokojnika, častni straži kranjskega Sokola in gasilnega društva, pevcem Narodne čitalnice za ganljive žalostinke, godbi gasilnega društva ter vsem darovalcem krasnega cvetja.

Vsem vsem iskrena hvala!

V Kranju, 5. junija 1924.

Matilda Majdičeva in otroci.

8 kron ceneje pri kg je konjsko meso
in 20 kron ceneje je konjska čista mast.
Dobijo se tudi dobre salame domačega izdelka po znižani ceni na Tržaški cesti št. 2 v konjski mesnici in v baraki v Mostah, v bližini pošte. — Priporoča se Pušnik Rudolf, konjski mesar Ljubljana. 3852

Zahtevajte dr. Raueiserja
svetovalca za spoznanje spolnih bolezni

s prilogo: Timm, zdraviljenje z zelišči in njih učinek brez motenja poklica, brez živga srebra in salvarzana. — Vbrizgavanje, zdravniški izvidi in mnogo priznanj. Pošlje se direktno proti Din 15 naprej.

L. Gutglaser, 3817
Wien IX, Nussdorferstr. 4

Krasni 3824
so dospeli
najnovejši trakti, svila
— in modni nakiti —
v modni trgovini
T. Eger
Ljubljana, Sv. Petra cesta 2

Za birmo 3747
nudi
ure, srebrnino in zlatnino
najceneje v veliki izbiri
Ivan Paklž
Ljubljana, Stari trg 20

Umetniške razglednice
100 kom. à 25 dinarjev naprej
priporoča
Narodna knjigarna
Ljubljana — Prešernova ul. 7

BRACA PEČ DALJ (SLAVONIJA) 3443
povsem zrela na sklad 1850
1. zimska salama

ROYAL MAIL LINE
Kr. angleška pošta parobrodna linija — Generalno zastopstvo za kraljevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. štev. 17. 2855
Redoviti potniški promet:
Hamburg-Cherbourg-Southampton v New York in Kanado
Cherbourg-Liverpool-Southampton v Južno Ameriko.
— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sanpaulo. —
Odrava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.
Kabina tretjega razreda z dvema in štiri posteljama.
Podzastopstvo:
Beograd, Karagjorgjeva ulica 91. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —
Veliki Bečkerek, Kralja Aleksandra u. 4. — Bitolj, Bulevard Aleksandra 163.
Brzojavni naslov za gori navedena podzastopstva »Royalmailpost«.
Za Beene, Morogovine, Dalmačije in Crnogore:
Sprema Prometna banka v Sarajevu in Gracu.
Brzojavni naslov: »Prometna banka«.
Dopisovanje v vseh jezikih.